

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING
IDUN
 FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:R 6 (841).

LÖRDAGEN DEN 7 FEBRUARI 1903.

16:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... > 8:— IDUN, FÄNRIK STÅL-UPPL. .... > 10:— IDUNS MODETIDNING ..... > 2:20	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG. TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4 EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	--	---	---

F. Flodin foto.

PAULA LINDBERG.

ATT LIF är kamp, det veta nog de flesta operaartister. Ibland ser det nästan ut, som tyckte de, att det är alldeles för litet kamp, och att man måste späda på med litet extra gurgel. Men det är bara medaljens fransida: det kommer af teater-temperamentet, som i de många förfärligt fadda operarollerna inte får tillräckligt svängrum och luft för att rasa ut. Därmed må emellertid icke vara sagdt, att de som på scenen visa det mesta temperamentet också äro de värsta bråkstakarna mellan kulisserna; jag skulle bli mycket ledsen, om min lilla inledning tolkades på detta alltför strängt logiska sätt och därigenom någon orättvis misstanke fölle på den unga dam, om hvilken jag nu ämnar tala. Ty fru Lindberg utgör bestämdt ett undantag; hon har temperament, men hon bråkar inte.

Hon har troligen aldrig behöft. När man vandrar fram på jorden i en ung, blond gudinnas strålande skepelse, är det mer än sannolikt, att man får sin vilja fram utan bråk. I synnerhet om man vill något förnuftigt.

Och det har fru Paula påtagligen alltid gjort. Hon har velat gå framåt på sin bana, hon har föresatt sig att nå så långt i sin konst, som hon med sina förutsättningar kan nå. Och att hon redan nu vid så unga år — hur unga törs jag naturligtvis inte säga, men hon är född den 25 jan. 1873 — står

och sedan flere år stått som en af de främsta vid Stockholms-operan, det är bästa beviset för att hon förstått att finna sin väg genom teaterlivets många svårigheter.

De medfödda företräden, som därvid hjälpt henne, heta dramatiskt lynne och ypperlig scenisk apparition. Hennes sång kan och bör äfven nämnas, ehuru sanningen kräver det medgifvandet, att den smak och uttrycksfullhet, hvarmed hon föredrager ett lyriskt parti, ofta lider ett visst afbräck i sin verkan genom själfva stämmans icke alltid fullt tillfredsställande klang. Dock, detta vet hon bäst själf och är ännu icke öfver de år, då rösten kan utvecklas och förbättras. Tvärtom har man med många sångerskor iakttagit en uppblomstring i detta hänseende just i det lifsskede, hvori fru Lindberg nu inträdt. Och hvad detta skulle betyda vet en hvar, som hört hennes Matilda i »Wilhelm Tell» och glädt sig åt den finhet och behärskning, hvarmed hon utför sin skogsaria i andra akten; att detta musikstycke, ett af de stämmingsfullaste Rossini skrivvit, icke trots utförandets förtjänster verkat med den afsedda virtuosa glansen, beror uteslutande på sångerskans stämmaterial eller, kanske riktigare, tonbildning och stämmaterial.

Emellertid är det med säkerhet genom sin sceniska begåfning som hon vunnit sin position. Det skulle bli rysligt långrandigt att räkna upp alla de roller, hvarmed hon visat detta. Jag vill blott nämna några, som starkast etsat sig in i mitt minne, kanske mest därför att de öfverraskade genom att afslöja någon ny fas af konstnärinnans personlighet.

En af dem, som jag lifligast kommer ihåg, är hennes Santuzza i »På Sicilien». Den nästan skrämmande, realistiska våldsamhet och den likväl alltid måttfulla plastik, hvarmed hon tecknade denna gestalt, verkade fullkomligt genialt och tillförsäkrade fru Lindberg alla deras intresse, som på operan gärna vilja ha äfven en smula skådespel och framställningskonst.

Från Santuzza till Senta är språnget stort, men fru Lindberg utförde det med största grace. Hennes utförande af denna djupt poetiska Wagnergestalt blef afgörande för den allmänna uppfattningen af hennes begåfning. När man sedan fick se och höra hennes Eva i »Mästersångarne» och särskildt hennes Sieglinde i »Valkyrian», så som hon vid sitt första uppträdande i rollen utförde densamma — sedermera underkastade hon prestationen en icke alldeles lyckad omläggning — erfor man blott en triumferande bekräftelse på det förut vunna intrycket, att fru Lindberg trots de vokala uttrycksmedlens oomtvistliga begräns-

ning är en lika mångsidig som talang- och temperamentfull konstnärinna.

Många af hennes beundrare skulle säkert finna min lilla uppsats mer än tillbörligt ofullständig, om jag ej nämnde någon af de många roller, där hennes apparition utgjort det bärande och starkast verkande elementet. Därför vill jag sluta med att erinra om det galleri af förtjusande blondiner, hvars förnämsta typer äro hennes båda Margaretor i »Faust» och »Mefistofeles», den ofvannämnda Matilda i »Tell», Gullväg i »Tirfing», Signe i »Gillet på Solhaug» och många, många fler. Att man i dessa roller mest tänkt på den yttre företeelsen är rollernas och inte fru Lindbergs fel. Snarare då fru Lindbergs förtjänst: någon spirituell karl — fransman förstås — har visst påstått, att det är en ung kvinnas plikt att vara skön. Men då är det också karlarnes skyldighet att vederbörligen sentera en dylik — pliktuppfyllelse.

V. PETERSON-BERGER.

GÅTAN.

ARBETSLAMPANS låga brinner på hans bord och kvällen rinner hän mot nattens mörka land. Speglande ett hjärtas öden, strömma sakta diktens flöden genom pennan i hans hand. Inga yttre ljud förgöra tystna's dallring. I sitt öra själens strängaspel, det sköra, han förnimmer klart ibland.

Styrd af urets gyllne pilar natten växer. Plötsligt hvilat tröttnad tanke i sin flykt. Blicken sig från bordet höjer och vid kammaren den dröjer, i hvars lugn hon slumrar tryggt. Nu han lyss... men intet säger, att han där i dunklet äger älskadt vif på dunmjukt läger, i sin drömvärld innelyckt.

Upp han stiger, smyger sakta för att slumrerskan betrakta med en hemlig tjuvnings fröjd. Uti ampelns skära dager som en ängel blid och fager,

på sin himmelfärd fördröjd,
har hon somnat af att trycka
mot sitt hjärta all den lycka
hvarmed kärleksgudar smycka
detta hem för tankens slöjd.

Och hans blick, af ömhet bräddad,
njuter hennes fågning, bäddad
mellan dun och snöhvitt lin.
Tanken flyger snabbt tillbaka
till den kväll hon blef hans maka
och de drucko bröllopsvin;
och den dröjer vid de stunder,
då i svärmeriets lunder
först dem mötte kärleks under,
kärleks rusande jasmin...

Hur hon sedan trofast skridit
vid hans sida, fröjdats, lidit,
dyrkat honom högst af allt,
varit unga sånggudinnan,
makan, kvinnan, älskarinnan
i betagande gestalt,
varit hemmets värmekälla,
den, hvars ädla flöden välla,
så att hjärtats tegar svälla
och befruktas tusenfaldt!

Han är nästan frestad smeka
dessa händer, kvinnoveka,
men hon vaknar kanske då...
Hennes sömn i ampeglödens
svaga strålar liknar dödens —
tänk, om det nu vore så!...
Nej, sig barmen långsamt höjer,
runda kindens skärhet röjer
att därinne lifvet dröjer —
sakta hörs ett hjärta slå.

Men hur länge får det klappa?
När skall han ur kronan tappa
detta smycke, som han fått?
När blir turen hans att gråta
inför dödens hemska gåta,
hvilken ingen än förstått?
Denna död, som omildt krossar,
när det sägs att han förlossar,
och hvars fackla blodröd blossar
så i koja som i slott.

Hvarför möta vi hvarandra
och förunnas samman vandra
hand i hand och bröst vid bröst,
för att plötsligt skiljas sedan,
slockna bort i dödens nedan

En jämförelse. En stockholmsläkare skriver: »Sedan mer än ett år tillbaka använder jag i min praktik och till dagligt bruk i hemmet »Antiseptisk AZYMOL» och har funnit att detta preparat såsom gurgelvatten och till tvättning och omslag på sår o. a. tillfälliga yttre skador är af stort värde samt att ingen af de i handeln förekommande af mig försökta aseptinsorter ens tillnärmelsevis kunna komma i jämförelse med Antiseptisk Azymol.»

Till hudens förskönande och vård är utan gensägelse F. Pauli's prisbelönta BALSAM-TVÅL den bästa och angenämaste.

Den innehåller de för huden mest välgörande balsamer. F. Pauli's Balsamtvål säljes i parfym- och speceriaffärer m. m.

utan visshet, utan tröst?
Gåtan honom ängslar, plågar,
och han anar, spanar, frågar,
medan nattlig himmel lågar —
men där svarar ingen röst.

ERNST HÖGMAN.

LIFVETS OFFERKISTA.

DE STODO tillsammans lutade öfver den nyaste tidningen, han med armen om hennes lif. Det var icke de färskaste telegrammen, ej heller de lokala nyheterna som fängslade deras uppmärksamhet i så hög grad. Det var en kritik öfver en nyutkommen bok de ifrigt genomögnade. Hon läste fortast, men när hon slutat, rörde hon sig icke, såg ej ens upp, utan lät blicken glida öfver på närmaste rubrik, där hon fortfor att stirra på en och samma mening som vore den henne alltför svårfattlig.

När han var färdig, såg han upp på henne med ett ljust, förväntansfullt leende, men hon tycktes läsa fortfarande. I den tron att hon ännu icke slutat, gick han ett slag i rummet, tände en cigarrett och såg åter bort på henne. Med bortvändt ansikte vek hon ändtligen ihop tidningen, ovanligt långsamt och under samma ihärdiga tystnad.

Nu flög en lätt skugga af förvåning öfver hans ljusa ansikte, men han teg och väntade.

»Det där kan ju kallas en öfverdådig anmälan om din bok,» sade hon slutligen med en röst, som skulle föreställa glad. Hans skärpta hörsel iakttog genast det ansträngda tonfallet, och hans glada min blef i hast allvarlig.

»Uppriktigt sagdt, väntade jag mig icke, att den skulle bli så gynnsamt bedömd från det hållet,» svarade han lugnt.

»Inte jag heller,» undslapp det henne, fortfarande med ryggen vänd åt honom.

Nu stod han framför henne, tog henne under hakan och tvang henne att se upp. »Hvarför tycker du icke om min bok?» — frågade han rakt på sak.

Hon gjorde ett försök att undslippa, men det gick ej. Det var just den frågan hon minst af allt ville besvara. Hon såg honom fast in i ögonen med en bedjande blick.

»Fråga mig inte,» bad hon med ängslan i rösten, »jag kan ju ändå aldrig säga dig det.» —

Han satte sig på stolskarmen bredvid henne, och hon smekte sakta hans nedhängande hand, som ville hon göra afbön för något. Under tystnad iakttog han hennes skiftande minspel. Så såg hon alltid ut, när det var något som förbryllade henne. Han drog ännu ett par bloss utan att taga blicken från hennes ansikte, men hon ville icke möta hans ögon. Hon satt och stirrade framför sig, som såge hon in i en mörk gåta.

»Lilla grubblerska,» sade han mildt, »och du tror att jag icke skulle förstå dig utan ord!» —

Nu såg hon upp nästan förskräckt: »Nej, nej, du får icke! Se inte på mig, läs inte mina stygga tankar, jag vill ju ej ens erkänna dem för mig själf.» —

»Jo, den här gången skola vi just taga fram alla dessa stygga tankar till skärskådande! Jag vet ändå ungefär hvilka de äro. Se inte så förskräckt ut, det är ju intet brott af dig att hysa dem, endast mänskligt. Du går här dagligen så ensam, stackars barn, med dina tankar och intressen. Din tvärvigg till man tycks aldrig ha tid för dig, så helt upptagen som han är af sitt litterära arbete. Och du

tycker, att det tar honom alldeles för mycket ifrån dig — och att han ständigt rör sig i sin egen afskilda värld — — med ett ord — att han är en stor egoist. Du får icke afbryta mig, jag vet ju, att du trots allt älskar denne egoist med en hängifvenhet, som sannerligen vore värd ett bättre föremål. Men det hindrar icke, att en liten hustru med vaken blick och medfödd kritisk förmåga icke kan blunda för sin författaremans många mänskliga brister. Hon ser dem till och med i starkt förstord skala, klarare än alla andra, och hon vrider sig därunder.»

Hon gjorde en liflig åtbörd, men han höjde afvärande på handen: »Var tyst, lilla vän, det är så. Den man mest älskar, den vill man ha fullkomligare än alla andra. Och sådana små fel som man är van vid att öfverse med hos andra dödliga, dem kan man inte tåla hos sin — afgud. Och därtill en författares fel!» han knäppte bort askan från sin cigarrett.

»Ingen borde ha lof att gifta sig med en författare,» fortsatte han. »Nej, nej, inga protester! En författares hustru — åh, jag har alltid medlidande med henne, det gränslösaste medlidande. Aldrig får hon ha honom för sig de stunder hon mest skulle önska det.

Han får ju icke störas; alltid skall han passas och uppvaktas, hållas i godt humör och framför allt, »i stämning». Allt det prosaiska inom hushållet får hon dragas med på egen hand, bäst hon kan. Och när tankar uppstiga inom henne, dem hon skulle vilja utbyta med honom, får hon ej alltid gå till honom med dem. Han tänker ju som bäst sina egna tankar och kunde »tappa bort träden» till obotlig skada för det verk han arbetar på. Hur ofta har han icke med otålig häftighet förehållit henne att respektera hans arbetstider, emedan de ögonblick äro oersättliga, under hvilka han förmår frambringa något af verkligt värde. Han sitter där timme efter timme med sina papper och väfver sin fina ömtåliga tankeväfnad, som är så skör, att minsta lilla vidrörande kan komma den att brista ohjälpligt, och tiden blir honom blott alltför kort. Men hon, som bara har honom, för henne blir den oändligt lång, och hennes lif blir tomt — — — Och så hans misshumör, när »gnistan» slocknar för honom. Hans vana att i hela dagar gå och grunda, blind och döf för yttervärlden, och hans lättretlighet under dessa kritiska dagar. Hur kan han såra henne utan att spilla en tanke därpå — — hur han kan behandla henne som ett ting — som luft. Åh, så han kan plåga lifvet ur sin tåliga hustru hundratals gånger, den där författaren!

Och hvad gör så denna bristfullaste af människor? Går åstad och ger ut en bok, skriven som om den flutit ur ett helgons penna! Kritiken lofordar den, människor berömma den allmänt, emedan den talar till allt det bästa och ädlaste inom dem.

Det finns bara en enda undrande och spörjande inför den boken — författarens hustru. Hon ensam uppskattar den icke, emedan hon finner den stå i så skriande motsättning till dess upphofsman. Hur kan så klart vatten komma ur så grumlig källa? Hur vågar han, hvardagsmänniskan, som hon känner så nära, skriva så upphöjdt? Blygs han då icke att framstå som en öfverlägsen ande med de ädlaste tankar och uppsåt, när han är — den han är! Hon skulle beundra, men hon ville förakta för denna motsägelss skull. Hon skulle glädjas öfver författarens framgång, men hon blygs öfver mannen — som hon likväl älskar. Och så blir det en kamp inom henne, som hon måste kämpa ensam, ty hur skulle hon

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

kunna andas ett ord om sina stridiga känslor för den, som gifvit anledning till stormen.» —

Han teg en stund och stödde hufvudet i handen. Men hon såg upp med skuldmedveten min: »Hur kan du — — —» började hon osäkert.

»Hur kan jag läsa i din själ, älskling? Jo, därför att den är som en parallelsida till min egen. Tro icke att jag själf är främmande för dessa tankar och strider,» och han såg allvarligt på henne.

»Om du finner det oförklarligt, att just din man haft mod att ge ut den boken — om du icke kan lösa denna motsägelsens gåta, så tänk, att bakom hvarje puppa slumrar en fjärl. Hos hvarje människa finns bakom hvardagsskalet hennes väsens allraheligaste. Hos de flesta kanske förblir detta tillslutet hela lifvet, endast en och annan förmår glimtvis uppenbara det. När konstnären arbetar eller när författaren skrifer med sitt hjärteblod, då är det ur detta sitt innersta förborgade väsen han hämtar upp sina tankar. Han känner dem knappast själf, men han vet, att detta är det bästa han äger, och att det är detta han måste ge. Det är den gamla historien om skatten i lerkäret, och skulle än kärlet brista därvid, så måste skatten fram i dagen. Och när verket är färdigt, står han själf häpen inför det och blygs öfver sin egen litenhet. Det är ett stycke gudomlighet han frambragt, och han själf är endast — människa. Det blir kanske för honom denna enda gång och sedan aldrig mera. Han har förmått det i den gudaingifna inspirationens ögonblick, och nu träder han tillbaka i all sin ofullkomlighet och begränsning. Däraf den känsla af misräkning människor så ofta erfara inför personen, hvilkens verk förefaller dem så beundransvärdt.

Men den motsägelse de tro sig spåra, är endast skenbar. Mannen i fråga har blott visat i en enda punkt hvad han varit ämnad att blifva, det är det bästa af sig själf han gifvit. Idealet vore ju att alltid gifva det, att samla alla dessa glimtar till ett helt, alltid klart lysande ljus, men åt huru många är det gifvet? Och det svåraste af allt är ju tyvärr att mynta ut det i vår dagliga omgifnings små förhållanden. Vore det nu rättare att låta känslan af vår hvardagsbristfullhet afhålla oss alldeles ifrån att gifva hvad vi förmå i en helgdagsstund? Skulle vi gå och vänta först på att bli fullkomliga, ja, då ginge hela lifvet åt i väntan! Nej, kunna vi ge en enda glimt blott af vårt bästa, vi måste — vi skola ge den, trots allt. Tillfället kommer ju aldrig åter.

Förstår du detta, att ehuru vi två stå hvarandra så nära, är det icke du, icke jag, som har ensamrätt till det bästa inom oss. Vi måste ge det på hvad sätt vi kunna åt det stora lifvet, detta lif, som har rätt öfver oss och som icke kan levas mer än en gång. Det kommer för oss alla en stund, då vi känna oss stå inför den där obottneliga offerkistan, som är lifvets, och då duger det icke att lägga dit af öfverflödets klingande guldmynt. Det enda som väger tungt i den kistan, det som kräfvades af oss är vår yttersta skärf — vårt bästa — och vore vi än tiggarklädda, vi måste lägga den dit. Förstår min lilla hustru nu?»

Hon hade suttit som en drömmande och låtit honom tala utan afbrott, nu nickade hon allvarligt och sade stilla:

»Hvilken kvinna skulle icke förstå, när det talas om lifvets offerväsen!» —

Och hon räckte honom handen med ett ljusst leende.

PEN.

PAGER I DROTTNING KRISTINAS JAKTTÅG.

DE STORA MILITÄRFESTERNA PÅ CIRKUS.

EN KORSO i vintermörkret har man fått bevittna ett par aftnar under den sistförflutna veckan längs vår breda Strandväg öfver Djurgården och fram till cirkus, ett långt tåg af ekipager med tända lyktor och tillslutna kupé-rutor, bakom hvilka man mera anade än såg vår mondäna världs kvinnliga och manliga skönhetsgarde i lysande toaletter, smoking och uniformer.

Våra solstrålände majdagar kunna näppeligen locka ut flere ekipage till Stockholms förnämsta lustpark än hvad som nu under den stjärnsådda januarihimmeln viplade framför vår hippodrom, hvars inre skimrade af ljus och småningom fullständigt fylldes af den eleganta publiken, för hvars räkning militärfestens öfverraskningar i form af färgrika scenerier, kanonunder och illusoriskt arrangerade drabbningar ägde rum.

Programmets första nummer kallades »Drottning Kristinas jakt» och dess clou var fältrittsklubbens hundar, som jagade villebrådet — ett vildsvin af mycket sammansatt natur — med stort nit och bibehållen jaktåra. Vidare förekommo en duell, »öfverfallet på diligensen», där skotten knalade med en hetsighet, som gjorde heder åt såväl de anfallande som de anfällne, tablåer med »Carl XII vid Stockholms slottsbrand» samt »Blenda och värendsflickorna», och som ett mycket effektivt slutnummer »Belägringen af en kejsarlig stad under trettioåriga kriget».

För att våra läsare landet rundt skola kunna bilda sig en någorlunda trogen idé om de liffulla arrangemangerna, meddela vi i en i dagsnumret återgifven bildserie de mest anslående momenten från dessa af hufvudstadspubliken med så stort intresse omfattade uppvisningar, af hvilka den materiella vinsten kommer att användas den ena hälften för främjandet af den militära idrotten, den andra hälften för de nödlidande i Norrland.

DROTTNING KRISTINAS »VILDSVIN».

Efter slutad inventering bortslumpas mitt från föregående säsonger öfverblifna lager af Barnkläder.

OBS! Försäljningen sker endast mot kontant betalning. — Order till landsorten expedieras endast mot efterkräf. — Priserna äro bestämda samt å alla plagg utsatta. — Under pågående realisation hållas mina försäljningslokaler öppna kl. 9 f. m.—7 e. m.

M. BENDIX,
16 Regeringsgatan & Sturegatan 5.

BELLA LA BELLA.

FORTS. O. SLUT FR. FÖREG. N:R.

DET KNACKADE. Jag skyndade mig att öppna, och Bella Grahn trädde in. När jag nu såg henne på nära håll, upptäckte jag kring hennes ögon och mun små nålfina rynkor, som kommo henne att se äldre ut, än hon gjort i den matta belysningen uppe på estraden. Men vacker var hon, vackrare än i sin första ungdom: hvad hennes skönhet mist af glans och fraicheur, hade ersatts af det djupare och rikare uttryck, som erfarenhet och tankar skänka.

»Det var bra snällt af er, att ni kom, fröken. Vi ha råkat förr, fast ni kanske glömt mig.»

»Ert namn under biljetten kände jag genast igen, men ert ansikte skulle jag ha gått förbi utan att minnas, att jag sett det förut,» svarade hon. Rösten var åter matt och likgiltig.

»Det är tolf år, sedan vi träffades. Det var efter en välgörenhetskonsert i Stockholm. Vi superade vid samma bord. Minns ni?»

»Det där gamla är dödt och begravet och glömdt. Men hvad var det, ni ville tala med mig om?»

Inför hennes lugnt spörjande blick kände jag en plötslig förlägenhet. Nu först föll det mig in, att min inbjudning egentligen var en påftugenhet.

Jag vek undan frågan och sade: »Nu skall ni visa mig den vänligheten att dricka en kopp te i mitt sällskap.»

Hon tvekade och såg undrande på mig.

»Säg nu ja!» bad jag. »Jag skall hjälpa er.» Och jag gjorde min af att ämna lösa hennes hattband.

»Tack,» afböjde hon. »Jag är van att hjälpa mig själf — nu för tiden.»

Nu för tiden — det gamla var alltså icke riktigt glömdt ändå.

Hon tog af sig hatt och kappa, och jag förde henne fram till soffan, där hon satte sig bekvämt till rätta. Med ett hastigt omslag i stämningen fick hennes ansikte en munter min, hon såg sig omkring i rummet, som var festligt upplyst af lampor och ljus, och där en brasa sprakade i kakelugnen, kastade en snabb blick på mig och utbrast:

»Så eget det känns att än en gång sitta i ett ljust och varmt och trefligt rum i sällskap med en like! — Förstå mig rätt!» tilllade hon förläget och rodnade. »Jag menar...»

»Mena hvad ni vill, så är jag glad, att ni för en stund kommit bort från den där 'löjtanten', som inte är er like.»

»Så får ni inte tala. Hon är en nitisk och uppriktig kristen. Och vi alla äro bröder och systrar.» Hon var nu åter allvarlig, och rösten klang djupt förebrående.

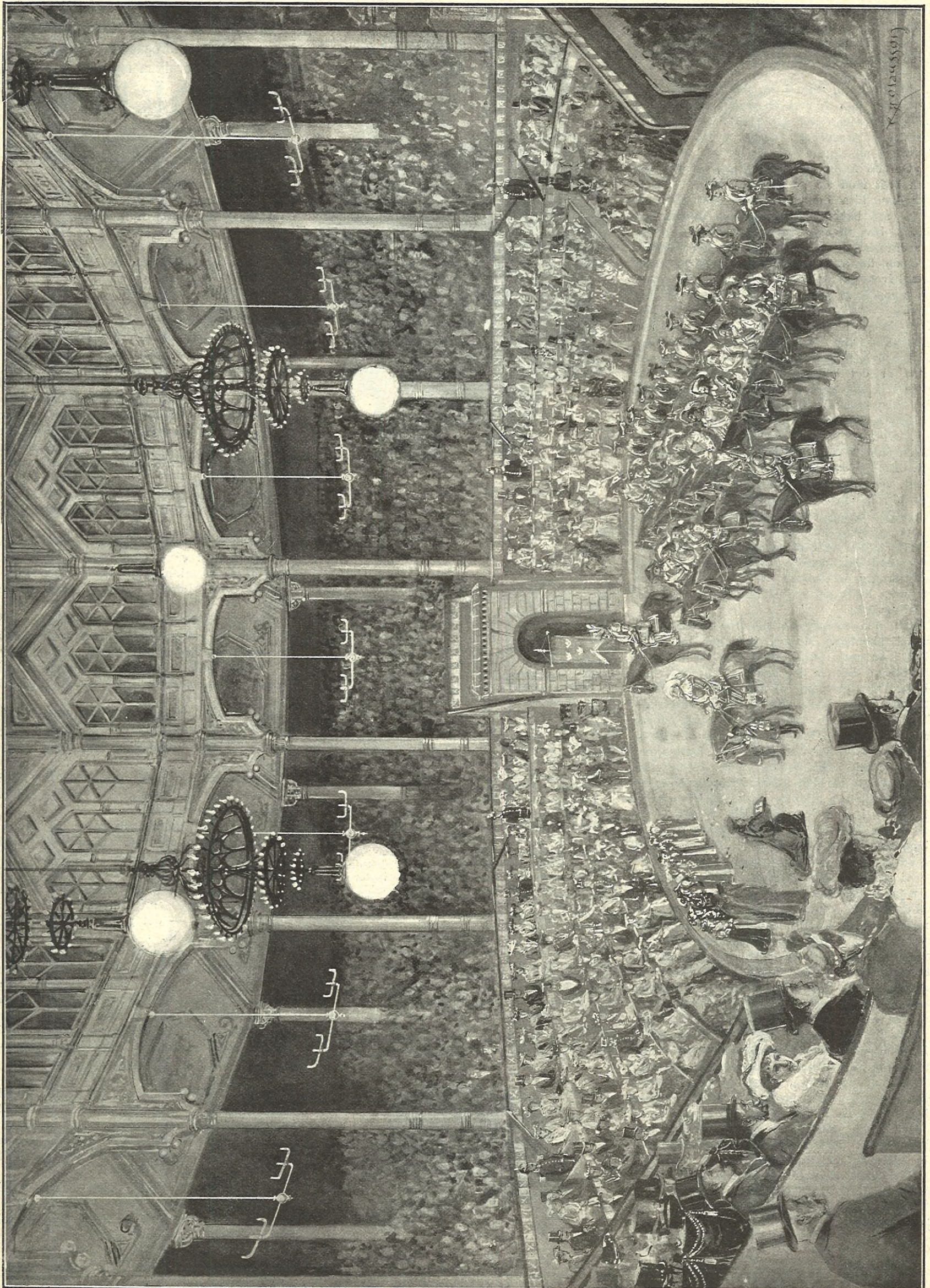
»Hm! Nu ringer jag på vårt te.»

Två uppapperskor buro in ett litet pryddigt

Eva Hellman & C:o Hushållsskola
* Matsalar & Café * Drottninggatan 68 *

Rek. för bättre flickor som önska omsorgsfull undervisning i matlagning, finbakning och desserter. Kurs å 3 månader. Prospekt och upplysningar fritt. Matsalar med godt och rikligt bord. Låga priser, dessutom rabattkuponger. Damrum. I Caféeet frukost-, supé- och kaffeservering. Tårter, bakelser, kaffebröd af egen tillverkning serveras och säljas här.

MILITÄRPREMIÈREN PÅ CIRKUS. SCEN FRÅN 30-ÅRIGA KRIGET. BORGMASTAREN I DEN KEJSERLIGA STADEN ÖFVERLÄMNAR NYCKLARNE ÅT DEN SEGRANDE GUSTAF II ADOLF. (I DEN KUNGL. LOGEN TILL VÄNSTER SYNAS KRONPRINSEN-REGENTEN, PRINS GUSTAF ADOLF, PRINS CARL OCH PRINSESSAN INGEBORG MED UPPVAKTNING, RIKSMARSKALKEN VON ESSEN M. FL.) TECKNING FÖR IDUN AF C. OLAUSSON.

dukadt bord, som de ställde midt på golfvet. Vi blefvo åter ensamma och satte oss midt emot hvarandra vid bordet.

»Nu skall ni äta och dricka och hvila edra tankar en stund,» sade jag och serverade henne te.

»Hvila mina tankar? Det kan jag inte. Knappt när jag soffer ens.»

Samtalet ville icke taga fart, vi talade likgiltigt om likgiltiga ting, och vår lilla måltid var snart slutad. Bella Grahn satte sig åter i soffhörnet och såg in i

brasan, medan jag tog plats i en låg stol, hvarifrån jag kunde gifva akt på hennes ansiktes växlande uttryck.

»Vill ni nu säga mig, hvarför ni bedt mig komma hit?» började hon.

»Det är litet svårt att komma fram med det.»

Ett hastigt leende flög öfver hennes ansikte.

»Var det nyfikenhet?»

»Ja, jag är rädd, att det inte kan få något vackrare namn. Ser ni, jag var ute och gick, och rätt som det var befann jag mig utanför frälsningsarméens lokal, folk

FRÅN DE MILITÄRA AMATÖRFÖRESTÄLLNINGARNA PÅ CIRKUS. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. DROTNINGEN OCH HENNES HOFDAMER I »DROTNING KRISTINAS JAKT». PERSONERNA FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: FRÖKEN FOGELMARK, FRU BERGSTEDT, FRÖKEN HAMILTON, FRU LUNDBERG, FRU CRAFOORD (DROTNINGEN), FRÖKEN EDHOLM, FRÖKEN FLYGARE, FRU HAGSTRÖM. 2. »ÖFVERFALLET PÅ DILIGENSEN». TVÅ RÖFVARE BEVAKA DE ENGELSKA TURISTERNA. (LÖJTN. NORLANDER, VOL'

N. VON HORN, LÖJTNANTERNA KLEINGARDT, HEJL, LOVÉN, GREFVARNE A. HAMILTON OCH N. V. ROSEN, LÖJTN. SILFVERSVÄRD.) 3. »EN MODERN DUELL». (LÖJTNANTERNA GREFVE CRONSTEDT, LEWENHAUPT OCH C. V. ESSEN MED KAPTEN FICK, DEN ENE DUELLANTEN. Å ANDRA SIDAN LÖJTNANTERNA RUDEBECK OCH GREFVE CRONHJELM MED MR FILLÖL, DEN ANDRE DUELLANTEN.) 4. »FÄLT-VAKTEN». FRÄMST SYNES OPERASÅNGAREN HOLMQUIST SOM UTFÖRDE ETT PAR SÅNGNUMMER.

5. »KARL XII VID STOCKHOLMS SLOTS BRAND». EFTER HÖCKERTS TAFLA PÅ NATIONALMUSEUM. (FRÖKNARNA VISING OCH LILLIEHÖÖK, FRU CRAFOORD, HR CLAES KÖNIG, FRÖKEN WALLENBERG.) 6. »GUSTAF II ADOLF». (LÖJTNANTEN, FRIHERRE J. STEDINGK.) 7. FALKENERARE VID »DROTNING KRISTINAS JAKT».

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapet kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

strömmade in, och jag följde med strömmen. Den sista, jag kunde ha drömt om att finna därinne, var Bella Grahn. Jag hörde er tala och sjunga, och jag grubblade hela tiden på den gåtan: hur kommer det sig, att *hon* är här? Vill ni inte tala om det för mig?»

»För er? En främling?»

»Det är för främlingar, man talar om sådant, som man inte yppar för sin dagliga omgivning. Jag är här i staden bara på genomresa. I morgon far jag härifrån, och vi se hvarandra kanske aldrig mer. För resten — har ni inte själf kallat mig er like?»

»Ni får inte tro, att jag på något sätt ser ner på dem, som jag nu lefver bland.»

»Nej, nej. Jag skall inte tro det. Men uttrycket röjde ändå, att det gamla inte, såsom ni sade, är dödt och begravet och glömdt.»

»Ni har rätt. Jag har ingenting glömt. Mitt nuvarande lif är bara så fullkomligt anorlunda än förr. Men,» tillade hon med stolt och hög öfverlägsenhet i min och ton, »ni skall inte tro, att det är på sin plats att hysa något slags medlidande med mig, inte tro, att jag på något sätt 'sjunkit', och att jag skulle vilja komma 'upp' igen till min forna värld. Jag har valt själf, med seende och förstående ögon, och inte en sekund har jag ångrat mitt val.»

Vi sutto tysta en stund. Så sade jag:

»Det stod för en del år sedan i tidningarna en notis... Var det *han*?»

»Ja, det var han,» svarade hon lugnt. »Men det var inte därför. Det var förberedt länge. Jag var trött af att lefva på måfå, som jag dittills hade gjort, jag var led på pratet, skvallret, dansen, kurtisen, smickret, allt det där, som kallas sällskapslif, och som inte är något lif. Finns det någonting innehållslösare, fattigare, jämmerligare?»

Hennes lysande ögon flammade, och rösten med dess lidelsefulla violoncellklang var full af leda och förakt.

»Alltsammans var tomt. Jag knackade på det, och det gaf ifrån sig ett ihåligt ljud — den tommaste tomhet. Jag hade lärt mig att se tvärt igenom folk. I min värld fanns inte en, som sade, hvad han tänkte, eller tänkte, hvad han sade. Det fanns inte en, som ens för ett ögonblick glömde sig själf, inte en, som leddes af någon stor, osjälfvisk känsla, bara af små lumpna hänsyn till allt möjligt, som ingenting betyder. Alla lefde de på måfå, som jag själf, utan tanke på annat än att roa sig och visa sig, nervösa, oroliga, jagade, hetsade, i en evigt svängande hvirvel. Och *han* var som de andra. Om han än lefvat, skulle jag ändå aldrig ha blifvit hans hustru. Jag hade knackat på honom också och funnit honom tom. — Så kom katastrofen, som besparade mig en brytning, och nu fanns det inte längre någonting, som band mig vid den värld, där jag dittills hade lefvat. Nu var jag fri och stod ensam i världen. Hans föräldrar ville att jag skulle

stanna hos dem, men jag kunde inte låtsas, att jag sörjde honom. Den komedien kunde jag inte spela. Och så reste jag utrikes.»

»Ensam?»

»Ja, jag ville helst så. Jag gaf mig af till England för att studera språket och sedan slå mig på öfversättningsarbete. Arbetat hade jag aldrig på något sätt. Nu ville jag pröfva på. I skolan hade jag ju redan läst litet engelska. Jag inackorderade mig i ett pensionat i London, tog lektioner för duktiga lärare, och snart tog jag itu med mina öfversättningar. Men den sortens arbete tillfredsställde mig inte. Jag kunde inte gå upp i det.»

»Att ni inte försökte författa själf?»

»Jag försökte nog, men så fort jag fick en penna i handen, var det, som om alla tankar flugit sin kos. Det skrifna och tryckta blir så svart och dödt, det har ju ingen lefvande röst. Det är bara med rösten, jag kan uttrycka, hvad jag tänker och känner och vill, inte med pennan. Och jag behöfver den eggelse, som ligger i att ha framför mig dem, som jag talar till. Jag måste se och känna, att jag fångar människors tankar och leder dem, dit jag vill. Jag vill spela på hjärnor och hjärtan, som en virtuos spelar på sitt instrument. Den musik, som jag då *känner* inom mig, inspirerar mig och berusar mig som ett fint och lätt vin.»

»Ni kunde ha blifvit en stor skådespelerska.»

»Det är möjligt. Men teatern lockade mig inte. Där är luften inte ren. Lefva bland teaterfolk? Midt i afund och intriger? Och bli bara en tolk för *andras* tankar och stämningar, förinta mig själf för att på det sättet bli frad och beundrad för en liten tid? Nej, den makten försmådde jag. Den gör mer skada än gagn. De människosjälar, som jag nu öfvar min makt på, dem gör jag ingen skada, dem gör jag godt.»

»Men hur har ni kommit att lefva just bland dem?»

»För tio år sedan kom jag en dag att gå in i en af frälsningsarméens lokaler i London. Som ni i dag gick jag dit in af nyfikenhet och för att fördrifva en ledig stund. Jag blef gripen och intresserad, jag kom igen ofta, stiftade bekantskaper bland 'officerare' och 'soldater' och satte mig in i arméens olika sätt att arbeta bland storstadens fattigaste och uslaste befolkning. Jag lärde känna rysliga saker, men jag såg å andra sidan sublima drag af människokärlek och själfuppoffring. Jag såg mitt lufs arbete framför mig. Efter några år reste jag hem — jag menar till Sverige, ställde mig och min lilla förmögenhet till den svenska frälsningsarméens föfogande, arbetade som en slaf och avancerade hastigt till löjtnant och så till kapten.»

»Och är nöjd med ert lif?»

»Nöjd? Ja. Jag gör nytta i världen. För var jag aldrig glad öfver min skönhet: den var ett hinder för mig själf. Nu är jag tacksam för den. Den är inte längre ett hinder, den är ett medel, som Gud har gifvit mig för att verka i hans tjänst. Och jag är glad öfver min röst. Den är också ett medel. Nu är jag konstnärinna på mitt eget sätt. Och min publik behöfver skönhet: den är, också den, bröd för deras hunger.»

Hon hejdade sig, såg på mig och sade med förändrad röst:

»Ni tycker kanske, att det låter inbilskt, när jag så här talar om min skönhet. Man brukar ju inte göra det. Men det skulle vara löjligt, om jag låtsade mig inte veta, att jag är vacker. Den visan har jag hört alltsedan min barndom och hört den ända till leda. Förre önskade jag ibland, att jag varit ful —

bara för att se, hur mycket man då skulle bry sig om mig. För resten har ni ett sätt att lyssna, som gör en öppenhjärtig. Nu är jag ett instrument, som *ni* spelar på.»

»Men säg mig — stötes inte ert eget skönhetssinne ofta af de människor och ting, som ni nu lefver bland? Lokalen, sången, uppträdet nu i kväll under mötet?»

»Åhjo, men det betyder ingenting. Ser ni, min medhjälpälsinna och jag ha varit här bara några månader och ha ännu inte råd att skaffa en bättre lokal. Sången — ja, inte låter den vackert, men den fröjdar de sjungande, och det är meningen med den. Och sådana uppträden som nu i kväll komma snart inte mer att hända här; det är bara först, när vi komma till en ny plats.»

»Men det där kortet, som ni fick? Det är ju som på en varieté.»

»Det generar mig inte. Kan jag göra en vacker och oskyldig visa, så hvarför inte? Ni minns, att den helige Fransiskus kallade sig en Guds gycklare. Hvarför skulle vi vara stoltare än han?»

»Och ni har aldrig något obehag af er skönhet?»

»Jo, det händer, att en och annan tok skrifver och friar till mig. Det är ganska besynnerliga bref, jag får ibland. Naturligtvis bränner jag breffen och svarar inte. Jag är så lycklig, som jag kan bli här i världen: jag lefver ju, som jag själf valt att lefva. Visst är det ett hårdt lif, fullt af mödor och försakelser och missräkningar, men nu och hädanefter vill jag inte veta af något annat.»

Hon såg på mig med ett fint och klokt leende, som om hon läst mina tankar, och fortsatte:

»Jag förstår, att ni vill veta än en sak: om det är religiös tro, som ligger till grund för mitt arbete. Och jag vill vara öppenhjärtig mot er ända till botten. Ser ni, tron är ju inte någonting, som man tar sig själf, utan en gåfva, sägs det. Den gåfvan har jag inte fått, och dogmer och sådant har ingen betydelse för mig. Troende i den meningen blir jag aldrig. Men *en* tro har jag: tron på kärlek och barmhärtighet, och på den tron bygger jag upp mitt lif.»

Hon reste sig, bjöd mig farväl och tog emot min hjälp, när hon satte på sig kappa och hatt. Så skildes vi åt.

*

Följande dag reste jag från den lilla staden, och jag återsåg aldrig Bella Grahn.

Sommaren efter hennes och mitt andra och sista sammanträffande satt jag en dag på verandan utanför hotellet vid en sydsvensk badort. Vid bordet bredvid mitt satt ett litet sällskap damer och herrar och samtalade muntert och lifigt. Plötsligt hörde jag Bella Grahns namn.

»Herrskapet har väl hört, att hon är död,» sade en manlig röst. »Hon dog i vintras i X-köping. Förkylde sig och fick lunginflammation. Lär för resten ha öfveransträngt sig och hade inga krafter att stå emot med.»

»Åh, så ledsamt!» hördes en tanklös kvinnlig stämman.

»Det ledsamma därvidlag,» inföll en annan kvinnoröst, »var, att en sådan flicka som hon skulle gå och kasta bort sig, som hon gjorde, gå in i frälsningsarméen, när hon kunde ha blifvit en stjärna i societeten. Abnormt! Men hon hade visst alltid varit litet öfverspänd och underlig.»

Det var det sista, jag hörde om »Bella la bella».

F. L.

HVEM BÄR SKULDEN?

DEN UNGE JURISTEN satt sitt tredje ting. Där hade förekommit en massa små oviktiga mål, men nu kunde det ej längre uppskjutas — nu skulle det mål före, som beredt honom så många sömnlösa nätter!

Och dock var det en helt vanlig sak. Han skulle döma en kvinna för barnamord. Han skulle döma henne efter lagens bokstaf till fängelse och vanfrejd. Saken var klar. Den anklagade hade genast erkänt och ej haft något att anföra till sitt försvar. Hon var 20 år gammal, hade haft tjänst på landet, där hon »kommit i olycka», födt sitt barn i ensamhet och genast kväft det. På domarens frågor hade hon endast haft förtviflade snyftningar till svar, samt mumlat »det var bäst så, det var bäst så!»

Och i dag skulle han döma henne. Åter och åter ljödo i hans öron Mästarens ord: »Den där utan skuld är, han kaste första stenen». Han skakade som i frossa, men sökte behärska sig. Och så föll då domen: ett års straffarbete och 2 års vanfrejd. Kvinnan såg på honom. Ej en tår trängde sig fram under de af gråt uppsvällda ögonlocken, men den blick af brännande förtviflan hon fäste på honom, och den häftiga darrning, som genomfor hennes kropp, talade nog. Domaren sänkte sin blick. Det var ett af de svåraste ögonblicken i hans lif. En känsla af tungt ansvar kom öfver honom, och dock kunde han ej handla på annat sätt. Han lydde ju blott lagen.

Finnes det nu någon upplyst, tänkande människa, hvars hela inre icke uppröres öfver den fruktansvärda orätt, som sker, då en sådan stackars kvinna drabbas af lagens hela stränghet. Hon har begått ett mord, det är sant — men *hvem bär skulden?* Hvem af oss mödrar vågar kasta första stenen på henne, som räddade sitt barn från en eländig tillvaro — den tillvaro, som blir ett sådant stackars barns lott. Handen på hjärtat, moder, hur skulle du själf handla i samma förtviflade belägenhet? Vågar du kalla henne hjärtlös för hvad hon gjorde? Följ hennes lif! Kanske tjänar hon i ditt hus. Du tar hela hennes tid i anspråk, du utnyttjar alla hennes krafter. *Hennes* tid är nattens — frestelsernas! Har du själf någon gång nattetid gått på gatorna i en större stad — ensam?

Nåväl, kanske öfvervinner hon *dessa* frestelser. Mors varningar äro ännu ej glömda. Men en fiende har hon i sitt bröst, en farlig fiende — kärlekskravet, som är lika stort hos henne som hos dig, min väluppfostrade, finbildade vän, begäret efter ömhet, som är kanske ändå större än ditt, därför att hon så mycket fått umbära den. Och så kommer på rätta tiden rätte mannen! Han, som så väl förstår den rätta vägen, och som kan tala så ömt och fagert. Och så vinner han henne lätt nog. Kärlekens röst ljuder högt, hon lyder sitt eget väsens lag och gifver allt hvad hon äger — sig själf med kropp och själ åt den hon älskar. Orätt handlar hon ju, som ej väntar, tills kyrka och präst gifva henne lof därtill, men ack — hennes blod är så varmt och ungt, hennes förtroende så stort! Hon har inga murar af föräldraömheter, uppfostran och konvensans resta omkring sig. Det är så lätt att undvika fallet, när man har stöd rundt omkring sig, men låt stöden falla . . . Ja, så kommer nu den gamla vanliga historien. Hon upptäcker en dag att hon skall bli mor. Hon går till honom, som lofvade så mycket och hvars ömhet nu skall bära henne öfver allt det svåra. Hon möts af un-

danflykter, svårigheter. Kanske gapar emellan dem ett stort socialt svalg. Hon får en sedel, kanske hela 50 kronor. Han vill inte vara knuslig. Och så får hon gå, kanske hem till de fattiga föräldrarna, som knota öfver den nya bördan — kanske i ensamheten för att där — utan hjälp genomkämpa den bittraste stunden i sitt lif. Tänk på detta, du moder, som, fastän omhulad af din makes kärlek och i ett lyckligt, ombonadt hem, med ångest och vända går din stund till mötes. Och så föder hon sitt barn och tager i samma stund i förtviflan det lif igen, som blef henne gifvet.

Så komma upptäckten, straffet, skammen. Nå och mannen? Hvad blir hans straff? Han, som tanklöst väckte ett lif, som han ej hade rättighet att väcka, då han undandrog sig fadersplikerna. Han, som stötte bort henne, då hon kom till honom. *Henne* drabbar fängelset och vanfrejden. Hur många års vanfrejd får *han*? *Han* går strafflös. *Han* har intet förbrutit. *Han* har ju inte dödat!

Nåväl — hon har syndat och hon bör straffas. Hon har i fängelset god tid att tänka öfver sitt brott, att fatta goda föresatser, att ångra det förflytna. Så kommer hon ut, skall börja arbeta för sitt uppehälle igen. Men vanfrejden! Hvem vill gärna hafva en dylik person i sin tjänst. Hvert skall hon nu vända sig? Hvad står henne nu öppet?

Nej, bort med detta omänskliga straff! Här skola vi kvinnor med all makt, som står oss till buds, söka kämpa för det rätta, ty detta vanfrejdsstraff är en skriande orätt. Alla kunna vi göra något. Vi hafva fäder, män, bröder, vänner, som kunna verka för vår sak, ty vår sak är det ju i detta fall närmast. Vi skola icke komma i samlad trupp med stora ord och fordringar, utan vi skola verka i det tysta med all kraften af vår kärlek till de olyckliga i samhället.

Här behöfs om någonstades en omvärdering af alla värden. Ej må kvinnan som nu *ensam* bära hela det tunga straffet för hvad man och kvinna gemensamt brutit. Hjälpen henne, I som hafven makten, och läggen icke sten på börda med hårda domar! Ingen är utan skuld. MARGA.

FINLANDS AFGÅENDE GENERALPOSTDIREKTÖR.

DET SYNES i dessa tider höra till ordningen för dagen i Finland, att många af dess högt ställda ämbetsmän afgå från sina befattningar. Nu senast har Finlands generalpostdirektör Hjalmar Lagerborg sett sig nödsakad att träda tillbaka, när han ej velat gå in på någon kompromiss med sin öfvertygelse. Emellertid beklagar man all-

5 Malmorgsg. **WILH. BECKER**, Stockholm.

Kungl. Hofleverantör.

UR SJUKVÅRDSAFDELNINGEN:

Lavement- och Moderrör af ben, glas och hårdgummi, med eller utan kran från Kr. 0:10 till 0:80. **Sköljkannor** af bronserad zink, af nickel, emalj, glas och porslin, 1 à 1½ liters rymd, graderade och ograderade från 0:40 till 2:25. Starkaste **Sköljkanneslang**, grå, röd eller svart, af extra patentgummi, pr meter 0:75. **Rondskålar** af glas, papier maché och emalj, i flera storlekar, från 0:50 till 2:25. **Stiekbäcken** af zink, emalj och porslin 2:— à 2:50. **Liggdynor**, runda, af starkaste gummi, med diam. af 35, 40 och 45 centim. till pris af 7:—, 8:50 och 9:— kr. **Sundhetsbindor**, steriliserade, i paket om 10 styck., pr paket: 22 cm. långa kr. 0:90, 26 cm. kr. 1:—, 30 cm. kr. 1:10.

Priskurant, franko, på begäran.

mänt i Finland detta afsked af en dugande ämbetsman, som under de 15 år han stått i spetsen för det finska postverket — det var på dagen 15 år den 29 sistlidne januari — fört det framåt och i alla afseenden upparbetat detsamma.

En hvar, som något litet följt med det postala lifvet i Finland under gångna skeden, fäste sig helt visst vid, huru rubriken »postslarf» var den dagligen återkommande i tidningarnas spalter, innan Hjalmar Lagerborg blef postverkets chef. Alldeles utan vank och lyte har vårt postväsen kanske ej varit sedan heller, men finnarne kunna dock bekräfta att detsamma tagit många steg mot sin fullkomning, tack vare hr L:s kraftiga hand och vakna fosterländska sinne. Det skulle föra oss för långt att redogöra för alla de nya linier för brefbefordran han infört, huru han varit redobogen att tillämpa i utlandet praktiserade förbättringar på det posttekniska området, huru han nitiskt burit dagens tunga

HJALMAR LAGERBORG, FINLANDS AFGÅENDE GENERALPOSTDIREKTÖR.
E. OVESÉN FOTO.

och slutligen med ädel frimodighet nedlagt sin befattning, då han visste dagar stunda, hvilka kräde af honom en strid mot sin öfvertygelse.

Finlands postverk har enstämmigt beklagat den driftige chefens afgang. Saknaden efter honom och tacksamheten för hvad han varit har från tjänstemännens sida tagit sig uttryck i en praktfull blomsterhyllning, som ock synes å den bild Idun i sitt dagsnummer meddelar af den aktade mannen.

Finlands allmänhet ser i hans afgang en nationalförlust, hvars betydelse jämväl röster utom vårt land bekräftat. Vi påpeka bl. a. E. von Krusenstjernas i Stockholm vackra afskedshyllning till sin finske ämbetsbroder. — Heder och tack för trogen vakt!

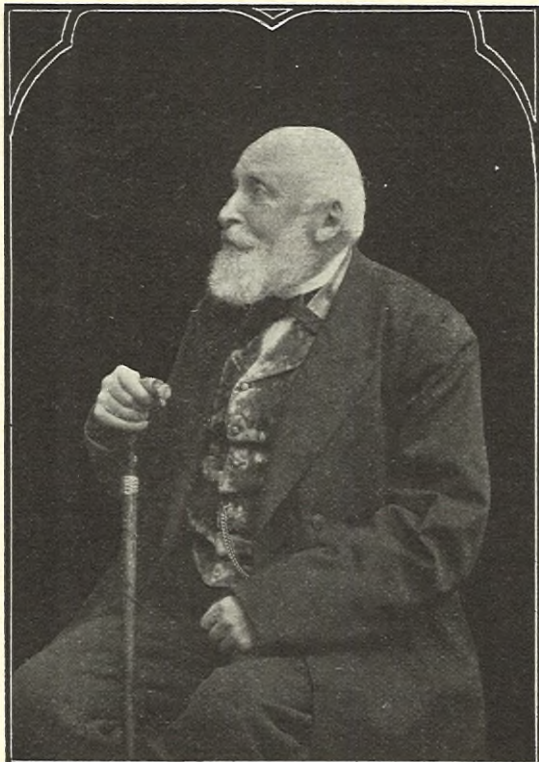
Helsingfors i jan. 1903.

V. LINDMAN.

ROBERT DICKSON.

EN EFTER EN gå de bort, dessa män, hvilka genom storslagenheten af sina kapital och vidden af därmed förenade handelsföretag gjort Göteborg till köpmansfurstarne stad framför andra. Af den rikaste, mest kände bland dessa köpmansfamiljer, den Dicksonska, var den här ofvannämnde *Robert Dickson* den sist öfverlevande af de tre bröder, hvilka i midten af förra århundradet fortsatte och stadfäste den af fadern och farbrodern

A Jonason foto.

ROBERT DICKSON.

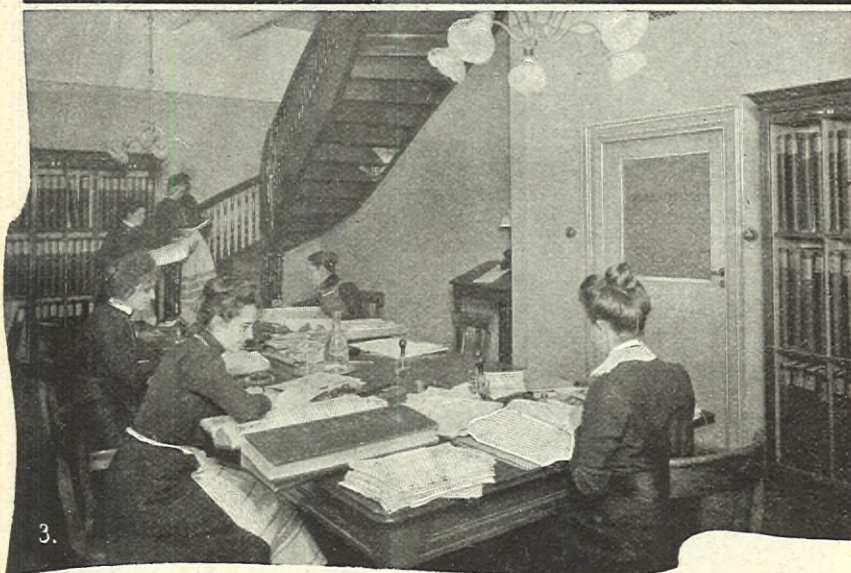
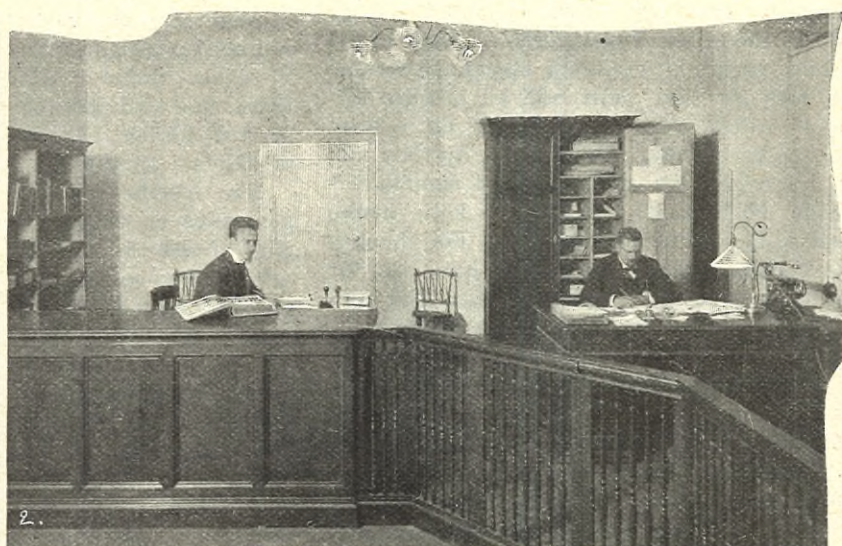
först grundlagda, högt aktade Göteborgsfirman med samma namn.

När Robert Dickson i söndags åtta dagar till följd af en hjärtåkomma sakt och fridfullt afled, hade den gamle hunnit den vördnadsvärda åldern af ända bortemot 84 år. Dessförinnan hade han i 10 år varit blind, en ödets lek med en man, som hade så myc-

ket att njuta af, men en börda, som dock städse bars med saktmodig undergifvenhet.

På 1840-talet började han sin handelsmannabana under sin farbror Peter Dicksons ledning vid den Dicksonska firmans dåvarande filial i London och visade därvid sådant sinne för affärer och sådan förmåga, att han redan 1855 under Krimkriget kunde med ett skickligt drag mångdubbla sin och sina bröders förmögenhet. Trots detta och trots sådana anlag ser man honom efter detta plötsligt lämna affärslifvet, och om han också sedermera deltog i många stora affärsföretag — han var alltså bl. a. den störste delägaren i det stora Skandinaviska Kreditaktiebolaget — blef med tiden mångmillionärens hufvudintresse alltmera välgörenheten i det tysta, sträfvan att gagna de rent andliga intressena, samt i samband därmed en med åren alltmer stigande religiositet, delad jämväl af en likasinnad maka, född *Qwensel*. På det viset är det vi tidigt se honom i nära förbindelse med vissa religiöst banbrytande andar i vår nordliga universitetsstad, understödjande bland annat Pontus Wikner m. fl. Talrika äro jämväl de studerande, Robert Dickson med varm hand hjälpt fram till examina och befattningar, därvid han särskildt uppmuntrade teologie studerande, hvilka hyllade en modernare anda än den i födelsestiftet, det schartauanska Göteborg med omnejd, rådande.

Mycket kunde ännu tilläggas om den afödets starka politiskt-liberala intressen, om hans nitälskan för vår modernäring, jordbruket, hvilket intresse till och med förmådde honom att en längre tid af sitt lif odla och bruka mönstergodset *Fimmersta* i Västergötland

POSTSPARBANKENS LOKALER I NYA POSTHuset VID VASAGATAN. THORNCLEIFF FOTO. 1. BYRÅCHEFENS RUM. 2. AKTUARIENS RUM. 3. ETT AF BOKFÖRINGSRUMMEN. 4. AFGÅENDE MOTBÖCKERS RUM.

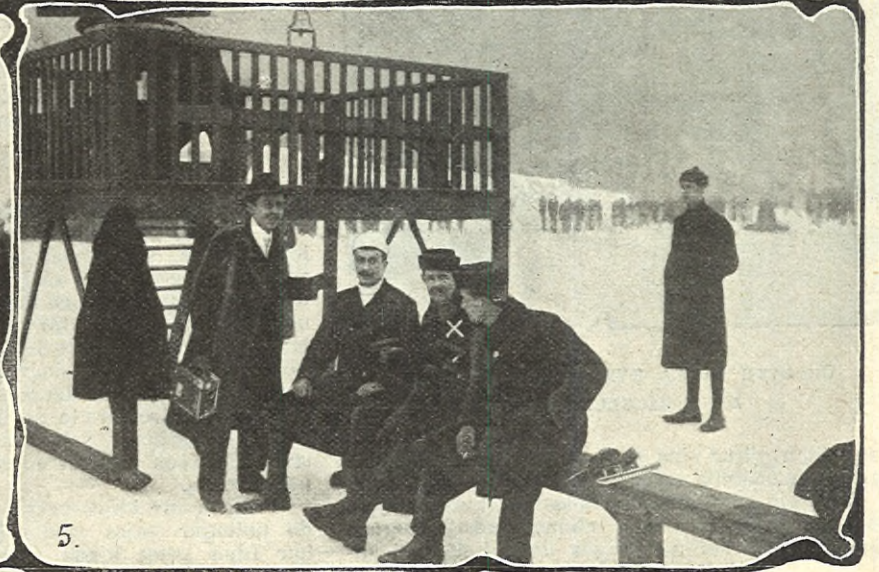
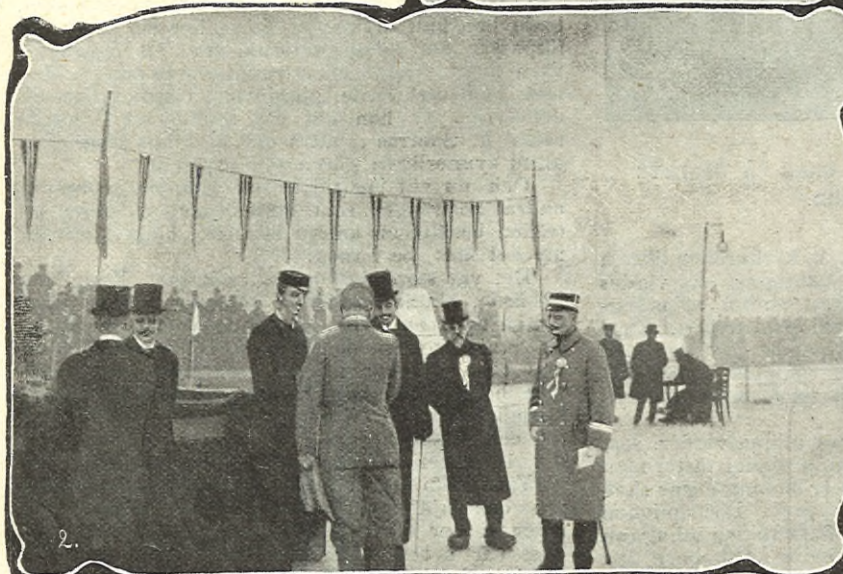
o. s. v., men det sagda får vara nog.

Den affidne sörjes närmast af maka, född Qwensel, och fyra barn, sönerna possessionaten Emil Dickson å Sparreholm och kandidat Robert Dickson j:r, Lund, döttrarna Eleonore, gift med kammarherren, friherre Alfred von Essen å Helliden, och Emmy, gift med löjtnanten friherre Hans von Essen.

bankinrättning denna småfolkets sparbörssa, som heter Sveriges postsparbank, vuxit ut efter sin nu nittonåriga tillvaro. Utom de högre ledande tjänstemännen arbetar inom lokalerna ett stort antal damer, nämligen 67 ordinarie och 25 extra, hvilka tjänstgöra från morgon till middag. På eftermiddagarna inrycka 100 unga tjänstemän från olika ämbetsverk för att fortsätta arbetet till långt in på kvällarne.

Sveriges postsparbank har 2,500 filialer i riket och mottager dagligen ungefär 500 rekommenderade samt 200 vanliga bref och afsänder lika många, alltså en daglig post af 1,400 bref. För närvarande uppgå delägarne till

POSTSPARBANKENS NYA LOKALER.

STOCKHOLMS NYA centralposthus, arkitekten F. Bobergs massiva och på samma gång detaljrika skapelse, nalas nu med hvarje vecka mer och mer sin fullbordan.

Af byggnaden i sin helhet, såväl dess yttre som inre, hoppas vi framdeles, då postverket flyttat in, få meddela våra läsare en serie bilder; för dagen ha vi velat rikta uppmärksamheten på en nyss färdigvorden del af den stora komplexen, nämligen Postsparbanken, som nyligen fått sina för detta ämbetsverk afsedda lokaler — omkring 36 rum — sig upplåtna i det nya posthusets åt Mäster-Samuelsgatan vettande flygel.

Lokalerna äro belägna två och tre trappor upp, och en rundvandring genom desamma ger besökaren en god föreställning om till hvilken imponerande

600,000 personer och de insatta penningmedlen till c:a 52,000,000 kronor.

Af de här meddelade interiörerna återger bilden n:r 1 byråchefen G. F. Sandbergs tjänsterum, n:r 2 visar aktuarien hr H. Westins rum, n:r 3 ett af de tolf bokföringsrummen och n:r 4 ett expeditorsrum, hvarifrån de inkomna motböckerna expedieras tillbaka till filialerna.

Samtliga lokalerna äro monterade med spartansk enkelhet, ingen lyx, ingen komfort någonstädes, men det hela dock bekvämt och tidsenligt med afseende på utrymme, toalett- och afklädningsrum m. m.

»Någon elegant har man aldrig åsyftat, och detta med rätta,» förklarade aktuarien, i det han med största beredvillighet förde oss omkring i de många rummen, »här är endast meningen att arbeta.» Och den satsen synes man på det kraftigaste häfda vid Kongl. postsparbankens hufvudkontor.

FRÅN DEN STORA IDROTTSVECKAN I KRISTIANIA. FÖRSTA DAGENS SKRIDSKOTÄFLINGAR PÅ FROGNERBANAN. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. PRINSARNE GUSTAF ADOLF OCH VILHELM ANLÄNDA TILL BANAN GENOM DEN AF ISBLOCK UPPBYGGDA PORTALEN. 2. PRINSARNE HÄLSAS AF PROFESSOR NANSEN. 3. FÖRSTE PRISTAGAREN I TÄFLINGEN PÅ 5000 METER, NORRMANNEN J. SCHWARTZ. 4. START I HASTIGHETSLÖPNING. 5. GRUPP FRÅN BANAN. X FÖRSTE PRISTAGAREN I TÄFLINGEN PÅ 500 M., FINNEN WATHÉN. 6. FRÅN ÅSKÅDARLÄKTARNE.

UR DAGSKRÖNIKAN.

ÖRGRYTE GAMLA KYRKA VID GÖTEBORG. Bland de äldsta tempel i Sverige torde man förvisso få räkna den strax utanför Göteborg belägna gamla Örgryte-kyrkan. Visserligen äro det nuvarande tornet såväl som en del andra tillbyggnader uppförda under 1700- och i början af 1800-talen, men den egentliga kyrkan med det s. k. »skeppet» säges dock härstamma från år 1,000.

Enligt den i medlet af 1700-talet levande ärkebiskop Erik Benzelius d. y:s forskningar skulle detta tempel blifvit byggt af S:t Sigfrid under Olof Skötkonungs tid. Inuti kyrkan finner man ännu ganska väl bibehållna målningar i det hvälfda taket, hvilka äro af stort intresse och vittna om mycket hög ålder.

Det är dock ej enbart själfva det ärevördiga gamla templet, som tilldrager sig uppmärksamheten, utan måhända än mer dess ovanligt natur-sköna läge, invid den s. k. »Danska vägen».

Kyrkan ligger på en backe och omgifves af den idylliska och fridfulla gamla kyrkogården, nedanför hvilken en sorlande bäck slingrar sig fram.

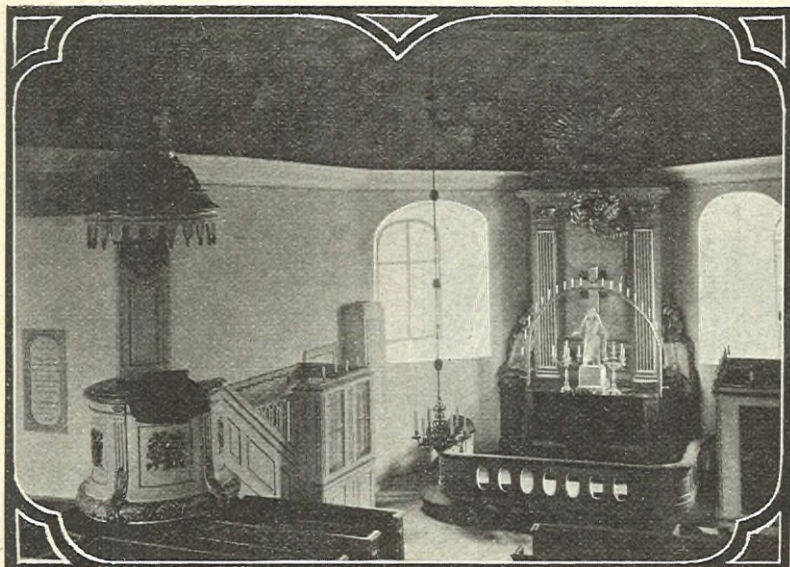
Från det bullrande stadslifvet styrer också

ÖRGRYTE GAMLA KYRKA VID GÖTEBORG.
ANNA BACKLUND FOTO.

vandraren gärna sina steg ut till denna de dödas tysta, vemodfulla stad!

Numera användes den lilla landtkyrkan ej så ofta som förr till de allmänna gudstjänsternas firande, men däremot tages den ej sällan i an-

KORET I ÖRGRYTE KYRKA.

ERNST DANIEL BJÖRCKS GRAF PÅ ÖRGRYTE
KYRKOGRÅRD.

språk för mera bemärkta s. k. kyrkbröllop liksom äfven vid högtidligare jordfästningar. Så vigdes här torsdagen i förra veckan stoftet af mångmillionären *Robert Dickson* till sista hvilan. Efter den stämmingsfulla och gripande jordfästningsakten fördes kistan ut och sänktes i den helt nära kyrkan belägna stora Dicksonska familjegraven.

Bland mängden af vackra minnesvårdar, som pryda denna Örgryte begravningsplats, fäster man sig särskildt vid den i unga år hädangångne skalden *Ernst Daniel Björcks* graf. Inskriptionen under en i den af ett kors krönta stenen inhuggen lyra angifver, att Björck föddes i Göteborg den 25:te sept. 1838 och afled därstädes 28:de sept. 1868.

Säkerligen skola våra vyer från den gamla minnesrika kyrkan, såväl som bilden af den älsklige skaldens fridfulla hviloplats mottagas med sympati och intresse af Iduns stora läsekrets.

A. Bcd.

*

DEN STORA IDROTTSVECKAN I KRISTIANIA — en fortsättning af de skandinaviska vinter-idrottsfester, som med de »Nordiska spelen» i Stockholm gjorde en så lysande början — inleddes den 31 januari med skridskotäffingar på Frognerbanan. Intresset för de pågående idrottsfesterna har redan långt i förväg varit stort i hela nordnorden och de sista dagarna i januari förde det ena extratåget efter det andra svenska sportsmän och andra intresserade till den norska huvudstaden. Kronprinsen, prins Carl samt prinsarne Gustaf Adolf och Vilhelm märkas särskildt bland de närvarande.

Från denna idrottsvecka, hvars många skiftande täffingar följas med spänning i vida kretsar, har Idun velat bjuda sina läsare en öfersikt i bild, och ha vi för den skull till Kristiania afsändt vår specielle fotograf, hr A. Blomberg, med uppgift att dag för dag följa täffingarnas gång. I veckans nummer, som pressades redan på måndagen, kunna endast den första dagens bilder inflyta. Tyvärr var då också vädret särdeles olämpligt för fotografering, men i nästa nummer hoppas vi kunna bjuda våra läsare en representativ bildserie från de intressanta »spelen».

*

JÄRNVÄGSBRON ÖFVER STORSTUPET å järnvägen Orsa-Härjedalen, hvilken var afbildad i förra nummer af Idun, är byggd af ingenjören löjtn. Gösta Söderbaum, hvars namn väl förtjänar att nämnas i samband med detta ingenjörarbete,

som varit förenadt med betydande tekniska svårigheter. Af förbiseende blef detta ej nämnt i texten till bilden.

EN »LEFVER-HISTORIA». OCKSÅ EN SANNSAGA AF MARISQUI.

»H VILKET var klokast? Hvilket rättast?» frågar Snorre efter att ha berättat en »saffransbullehistoria», som nog kom äfven den mest surnade gamla husmor att draga på munnen.

Hade den omtalade unga frun varit äldre, hade hon kanske med hett vatten försökt aflägsna »den grönskande prakten» från bullens förr så läckert frestande guldgula ämne och pröfvat, om ej en het ugn kunde återställa den åtminstone så pass, att den kunnat tjäna till små mellanmål där inne i det allra heligaste. Om detta visat sig ogörligt och hon varit af ett flegmatiskt temperament, hade hon helt lugnt plockat sönder sin skatt och förpassat den bland skulorna, utan att fråga efter vare sig undrande eller triumferande miner. Men som hon nu gjorde, gjorde hon i mitt tycke alldeles rätt, ty hon gaf oss tillfälle att få några rader af Snorres muntra och af Iduns läsarinor alltid synnerligen gärna sedda penna.

Och nu vill jag till tröst och uppbyggelse för andra korttänkta små matmödrar och deras biträden berätta en annan historia. (Jag skall vara mycket kort, herr redaktör!)

Det var storslakt hos landtmätarns. Frun, hela 22 åren, skulle för första gången på egen hand »reda upp» en dylik. Ingenjören hade ställt sig en smula skeptisk och föreslagit hämtandet af en viss tant. Tycker någon det? Hon skulle nog visa honom, att hon kunde sina stycken. Som fästmö hade hon en gång sett, hur allt skulle gå till, och kokböckerna hade legat på nattduksbordet 14 nätter i förväg, så nog skulle det gå bra.

Visst kröp modet ned i galoscherna, då slaktaren och hjälpgummorna samtidigt kommo och frågade, hur frun ville ha med det och det, och nog var det med en lättadens suck lilla frun såg, att det blef afton den första dagen, men hon tyckte på det hela taget, att hon redde sig riktigt bra.

Andra dagen skulle där rifvas lever förstäs och Mia, tjänstflickan, skulle sköta den saken.

Nu äro flickfingrar, antingen de äro vana att beklädas af oklanderliga fölkskinshandskar eller bara slinka in i nötta trädvantar, just inte vidare trakterade af att syssla med sådant där slemmigt »smack», och Mia hemställde mer än en gång om inte den rifna levern snart räckte till. Men hennes två år äldre och tjugo år visare matmor förklarade att det behöfdes mycket, mycket mer och Mia ref och svettades och ref timme efter timme. Nå, se'n gjordes korf och korfkakor efter alla konstens regler (detaljerna må den intresserade söka i Iduns Hjälpreda), och när allt var afprovadt och afsmakadt och befunnet godt och lilla fruns man erkänt, att allt gått förträffligt utan tant, skulle hon varit helt och fullt belåten och nöjd med sig själf, om bara inte en rätt försvarlig karott öfverblifven lever stätt i skumrasket på den öfversta skafferihyllan och därifrån tryckt hennes samvete på ett högst oroande sätt.

Slå den bland skulorna! Omöjligt. Det skulle Mia strax se. Att obemärkt komma ut till hönsen var ej det lättaste, och inte var hon heller riktigt säker på att hennes fjäderfän delade den promettevska gamens smak. Och inte kunde hon, i likhet med Snorres fru, göra en autodafé på eländet, ty då skulle hela huset ha luktat sig till hvad som var på färde.

Bäst hon så stod och tryckte sin lilla näsa platt mot fönsterrutan, fundersamt skådande ut i den snöbetäckta trädgården, fick hon en »glimrande» idé.

Ingenjören var lyckligtvis borta den dagen.

När skymningen fallit på, snattade hon ur garderoben ett par af sin mans aflagda storstöfflar, tog den olycksaliga lefverkarotten under schalen och begaf sig genom alshöga drivvor ned i trädgårdens mest aflägsna vrå. Där begrof hon härligheten, i grundad förhoppning, att när det kom upp i tö, kråkor och skator skulle låta sig väl smaka. Hvarpå hon, lugnad och lättad, promenerade in igen med sin tomma karott och sina storstöfflar.

Några år senare skrattade hon i sällskap med sin man åt hela händelsen och skulle sannolikt göra detsamma äfven med Mia, om hon träffade henne.

Men hon kanske får läsa det i Idun.

»GIFTA SIG FÖR PENGAR...» EN SKÅNSK BYGDESKILDNING AF NELLA NORRVALL.

FORTS. FR. FÖREG. N.R.

»NÄÄ DÅ, det är just, hvad den icke gör. Rikedomer lockar inte Beth någonstades, hvarken hit eller dit, det är något, som jag sett bevis på för längesedan. Men hvem vet i alla fall hur det kan gå, när ett par så förslagna fruntimmer som mor och Malena ligga öfver henne jämt och lisma och locka. Men hon får som sagt gifva sig med hvem hon själf vill, och kunde Assarsson samsas med henne, skulle då inte jag lägga mig på tvären. Blevde vi då tre, så redde vi oss nog med mor. Och för resten — —»

Nu började bandhunden skälla häftigt, och Jeppa tystnade, ty stugudörren gick upp, och ett sällskap af tre personer blef synligt genom den öppna kammardörren.

»Seså, här ha vi dem ju. Jag kunde väl tänka det,» sade Jeppa halfhögt, innan han gick in i storstugan för att mottaga de främmande, hvilka hustrun förde med sig hem.

»Jaså, är det nu tid att komma från kyrkan,» frågade han skämtande, hvarefter han med ett strått »välkommen» tog den främmande kvinnans framsträckta hand.

»Ja,» svarade hustrun, »jag gick med Malena hem, och sedan ha vi gått öfver rågfältet hit.»

»Du kan tro,» tillade hon, när äfven Jeppa och Märten Sonesson hälsat på hvarandra, »att Märten hade ändå rätt. Den rågsorten, han köpte, var ändå den bästa.»

»Hm,» murrade Jeppa och drog ett djupt bloss ur den långa pipan, »får jag inte sämre råg än jag har i år, tänker jag inte klaga.»

»Sämre nej,» inföll hustrun hetsigt, »men om du kunde få lite bättre, kunde det väl heller inte skada. I norrevång äro axen kvarterslånga, och ändå är strået stort och stridt, så att det är en lust att se.»

»Goddag moster, hur står det till?» sade syster-sonen, som trädde in i stugan och bad att få presentera sin gode vän från Rydebo.

»Jaså, ja välkomna,» sade hon kyligt, och en lurande halft ängslig blick gled blixtnabbt öfver den ståtliga främlingen med det öppna, ärliga ansiktet.

Mor Metta Jeppa Nils var en kvick och rörlig gumma och hade trots sin ålder ett friskt, rundt och rödlett ansikte. Man såg genast att Beths fina drag, friska hy och vackra mun — allt var ett arf af modern. Ögonen hos de båda hade däremot ingenting gemensamt. Moderns voro ljusa, alltid kalla, och blicken hade något feigt och lömskt, som gjorde det annars behagliga ansiktet nästan skrämmande känslolöst.

Mor Malena åter var en storväxt kvinna med grofva, starkt markerade drag. Men trots ansiktets fulhet låg det något energiskt, något kraftigt och bestämdt i de osköna dragen, som ovillkorligen ingaf respekt.

Sonen däremot var liten till växten, en smula hjulbent, och han liknade fullkomligt en af dessa trinda, mindre hvetebullar, hvilka under namn af »julgubbar» magnetiskt draga alla »barn i by» till bagarens skyltfönster veckan före den stora vinterhögtiden.

Malenas son och arftagare var likväl äfven som bakverk en sinula misslyckad. Det såg nämligen ut som om den färdiga degklumpen i sista stund råkat få ett kraftigt slag i nedre delen af ansiktet, hvilket gjorde att underkänen med sin tvärra haka höll på att försvinna i den tjocka hal-sen. Munnen tycktes vid olycksfallet ha trängt sig fram mellan bagarens hårda knogar, ty den var onaturligt stor och gaf med sina tjocka läppar något rätt och djuriskt åt det alltigenom platta ansiktet.

Assarsson kände sig genomslagen af en rysning, när han tänkte på den väna, kyska flickgestalten, som nyss stått framför honom. Hon, som enligt faderns påståande, hade hufvud för hela släkten, och som dessutom hade ett par stolta, glittrande ögon, hvilka skvallrade om varna vågsvall, men också om ett vekt, drömmande känslolif. Denna sällsynta pärla skulle måbända en dag, med eller mot sin vilja, blifva kastad i arman på denna dumdryga halfidiot, som var ful ända till vämjelse.

Blodet kokade i den unge mannens ådror, och han kände, att han icke nu skulle vara istånd att se Beth vid den vridrige mannens sida. Han öfvertalade därför vännen att jämte honom bryta upp så fort som möjligt.

När Jeppa vid afskedet talade om råkorna, skrattade hans hustru försmädligt och frågade syster-sonen, om han hört talas om råkjakt fyra veckor efter midsommar.

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare- auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

»Nä men,» tillade hon med låtsad enfald, »du får nog taga harar i stället. Det har förresten flere än du fått göra, till och med om de kommit före midsommar, när fyllet varit som fetast.»

Vid de sista orden slog hon en knyck på nacken och gaf mor Malena en menande blick.

*

Det hade alltid varit brådtom i den gamla, vidlyftiga bondgården, som Jeppa ärfte efter sina föräldrar. Far och mor gingo beständigt före i arbetet, och båda sökte hålla kvar den gamla goda tiden med sitt myckna slit och sitt kläna kosthåll. Jeppa Nilsson hade därför svårt att »få folk» nu i nyare tider, när äfven tjänareklassen började ha sina fordringar. Men hur det var, slog man sig fram med täta ombyten. daglönare och dylikt. Husbonden själf trafvade jämt genom stall och loge, öfver åkrar och ängar, och som han sällan hade tid att räta rygg, blef han för hvarje år mera kutig och böjd. Men lika ifrig och ut-hållig, lika trägen att drifva fram arbetet, var han nu som under de första åren af sitt husbondevälde.

Mor för omkring som ett yrväder. Ibland gick det så fort, att hon icke hann observera, att det var en smula oordentligt — förtälet kallade det snuskigt — här och där i vrårna. Men se karda och spinna, varpa och väfva, det kunde Metta Jeppa Nils som ingen annan. Slamret från väfstolen och surret af spinnrocken tystnade sällan mer än under jul- och höstetid.

För bortåt tjugu år sedan började mor Jeppa Nils hoppas att så småningom få lite mera andrum i det allt för tragna arbetet. När yngsta dottern höll på att läsa sig fram för prästen, hade hon fem uppbäddade sängar till hvar och en af de fyra syskonen, och den sjätte omgången var längesedan påbörjad. Men då, just när de andra barnen började blifva flygfärdiga, precis i samma vefva som äldsta dottern blef förlovad, kom Beth ramlande in i boet. Det blef en faslig villervalla och brådskan ännu större än förut.

Många, långa år skulle ju gå om, innan den sista lilla kunde taga sin hemgift i bruk. Innan det lilla brunögda byltet, som nu hvilade i moderns knä, och som efter år och dag började rufsa om i hennes redan grånade lockar, kunde bygga bo, skulle ju många stormar hinna brusa fram öfver slätten. Men det tänkte mor icke på. utan hon satte upp väf i salen också, för att icke den sista skulle få mindre på kistbotnen än de öfriga syskonen. Hon hade så brådtom, att hon icke ens hann säga den sistföddas namn rent ut.

Boel, hette barnens farmor, men som detta var ett alltför gammaldags namn, blef det ändradt till Beatha. Men mor hade som sagt brådtom, och så blef det helt enkelt bara Beth.

Det kunde i alla fall gjort sak samma, om namnet blifvit förkortadt eller ej, ty den lilla gjorde icke mycket väsen af sig och behöfde därför sällan nämnas. Hon kunde i hela timmar sitta och betrakta en spindel, som arbetade i en vrå, en fluga, som surrade på fönsterbrädet, eller den stora bandhunden, som gläfst i sin koja.

Mor tänkte på alla de tunga timmar, alla de sömnlösa nätter hon haft med sina fyra första vildbasare, hvilka varit allt annat än blida till lynnet. Och dock kände hon snarare sorg än glädje öfver den veka lilla drömmerskan, hvilken icke tycktes höra hemma i detta jäktande rastlösa lif, som här fördes. Visserligen älskade hon barnet med en pinande, svartsjuk kärlek, som snarare till- än aftog med åren, men hon visade den aldrig, emedan hon fruktade att göra flickan mera vek och känslig, än hon redan var.

Beth kände instinktligt, att en remna fanns mellan modern och henne själf, och hon slöt sig därför oftast till fadern. Denne hade nog föga tid för dottern, men bandet dem emellan blef dock mer och mer innerligt och hon var och förblef hans hjärtas barn för alltid.

Ett af de så kallade fel, som modern mest motarbetade, sedan flickan börjat växa till, var hennes brinnande läslust. Det gick nog an, så länge Beth utom sina skolböcker höll sig till bibeln, postillor och den gamla bondepraktikan från farfars tid, gårdens hela bibliotek. Men en söndag, när mor kom hem från kyrkan, satt dottern med händerna i det burriga håret och näsan öfver — »Den vandrande juden», som hon fått låna af den nya drängpojken.

Då brast tålmodet, och mor tog den digra luntan med alla sina jesuitiska giftblandare och dängde den så våldsamt i hufvudet på flickan, att denna föll handlöst utåt golvet.

Ingen olycka skedde och den vetgiriga Beth mätte förmodligen bättre af att få det påfviska anhanget utanpå sitt lilla burriga hufvud, än om hela munksvärmen fått tränga in i den lifliga, vakna hjärnan. Och det goda hade moderns öfverrumpling med sig, att Beth aldrig mera våga-

HYLINS

Violtvål 612

HYLINS

Liljekonvaljedoft

de titta till stallpojken litterära samling, hvilken var allt annat än uppbygglig.

Men hvarje gång far för till staden, passade Beth på att hviska sitt vanliga:

»Ah, far, köp en bok!»

Det gjorde han gärna alltid, men det urval han gjorde var nära nog lika blandadt, som biblioteket hemma i drängstugan. Aldrig fick det vara något, som öfversteg en tjugufemöring. Och så blef det en brokig blandning af: »Prinsessan Snöhvitt, Löjtnant Nagelborste, Sibylla, Pintorparfrun,» en del religiösa småbitar och dessutom en del folkpoesi utan både rim och reson. All denna härlighet förvarade Beth bland sina skolböcker och lät den aldrig komma under moderns ögon. När hon då hade någon ledig stund, tog hon en af dessa sina skatter och klättrade upp i den stora boken, som stod utanför salsfönstret, och i hvars lummiga krona hon var aldeles undangömd. Var det utpå hösten, när säden var tröskad, kröp hon upp i den högsta halmstacken, där hon kunde titta öfver takåsen rätt in i storstugan och se mor sitta vid spinnrocken och ha så brådtom, att hon glömde bort den lata lilla dottern. Denna borra- de sig ned i halmen och njöt väl för tjugonde gången den magra andliga föda, som fadern hade råd att bestå henne.

Men när Beth blef tio år, blef det helt plötsligt en ändring till det bättre. Man hade icke hunnit så långt i B-by, att kvinnlig slöjd blifvit införd i folkskolan, och mor Jeppa Nils såg med hemlig afund alla de vackra saker, som kusinerna i grannbyn hvarje år hade att framvisa. För att inte Beth skulle blifva fullkomligt lottlös, vidtalade hon en före detta lärarinna att hjälpa den lilla flickan med det nödvändigaste därvidlag.

(Forts.)

»ORD OCH BILD», som nu hunnit sin tolfte årgång, häfdar alltjämt på ett glänsande sätt sin ställning som vårt lands förnämligaste litterära tidskrift. Man behöfver endast bläddra i ett par häften med deras soignerade typografiska prägel för att efter ett kort genomgåande märka med hvilken omsorg och smak uppsatserna äro valda och hvilket fylligt uttryck de skänka åt de litterära och konstnärliga strömningarna i nutidens kultur.

Tidskriftens uppgift att vara ett af den andliga odlingens främsta språkrör i vårt land prononceras än mer däraf, att densamma aldrig dagtingar med en halfkultiverad smaks önsknings, aldrig skattar åt det godtköpsartade eller sensationellt rifvande, utan med det högtställda målet att vara en förmedlare mellan de andliga skapelsehårdarne och en skönhets- och kunskapsälskande publik, räcker ett gediget innehåll i en estetiskt genomarbetad form.

Bland mera framträdande uppsatser i den nyss afslutade elfte årgången märkas Ernst Beckmans ypperliga monografi: »A. E. Nordenskiöld. In memoriam», L. M. Bääths uppsats om Anders Fryxell, Nils Erdmanns studie öfver den finska publicisten och tänkaren Johan Vilhelm Snellman samt Valdemar Langlets liffulla skildring om Sven Hedins senaste forskningsfärder.

På den bildande konstens område innehåller årgången jämväl särdeles välskrifna uppsatser af Georg Nordensvan, Georg Pauli, Oswald Sirén m. fl. tillika ett antal väl utförda reproduktioner af företrädesvis moderna konstverk.

Hvad de skönlitterära och litteraturkritiska bidragen beträffar, stå de i värde ingalunda efter

Prospekt sändas gratis och franco genom General-agenturen Josephson & Reteike, Göteborg.

Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer.

Tillverkare: Bauer & Coe, Berlin S. O.

SANATOGEN

de öfriga afdelningarne, som tillsamman bilda en årsbok af genomgående intresse.

Tolfta årgångens i dagarna utkomna första häfte inledes med ett brottstycke ur en konsthistorisk föreläsning (Luca Signorelli) af Viktor Rydberg. För öfrigt prydes häftet af sådana namn som Per Hallström, Hilma Angered Strandberg och Carl Lindhagen, hvilken sistnämnde skrifer om Stockholms brännande rådhusfråga. De konstnärliga reproduktionerna utgöras af Albert Edel-felts geniala Viktor Rydbergs-porträtt och den till Stockholms högskola skänkta Linnéa-statyn af skulptören Carl Eldh.

Af det ofvan sagda framgår, att tidskriften är värd all uppmuntran från den bildade allmänhetens sida; dess stadigt växande spridning visar jämväl, att den vunnit resonans hos publiken. Och ett värdefullare tidskriftsbidrag till bokvännens bibliotek än Ord och Bild torde näppeligen kunna påvisas.

STOCKHOLMSUTSKÄNKINGSAKTIEBOLAG, dess organisation och tjugufemåriga verksamhet är titeln på en 500 sidor stark jubileumsvolym, som på uppdrag af bolagets styrelse utarbetats af dr Karl Key-Åberg och utgör ett märkligt dokument öfver den svenska brännvinshand-teringen; den digra boken prydes af ett stort antal illustrationer och planritningar öfver utskänkningsbolagets värdshus, utskänknings- och utminuteringsställen, hvarjämte författaren lämnar en historisk-statistisk framställning af brännvinslagstiftningen ej blott i vårt land utan och i Norge och Finland.

E. H—N.

CAMILLE SAINT-SAËNS.

FÖDD I PARIS år 1835 torde väl Saint-Saëns få anses som Frankrikes främste nu levande tonsättare. Sina anlag för musiken har han fått i arf, särskildt efter modern, som var en fint bildad och mycket musikalisk kvinna, om hvilken det berättas, att hon, innan Camille såg dagens ljus, länge närde en ifrig önskan, att hennes första barn skulle ägna sig åt tonkonsten. Hon försummade därför ej heller något, som i den lilles ännu slumrande själ kunde väcka till lif musikaliska intryck. Gossen visade sig ock snart vara ett verkligt underbarn. Vid 2½ års ålder erhöi han den första pianoundervisningen, vid tre år läste och skref han noterna och vid fem års ålder började han redan komponera. Han gjorde nu så betydande framsteg, att han som 10-årig gosse kunde gifva sin första konsert och då väckte allmän förvåning både genom sin teknik och sin uppfattning.

Han var lika framstående orgelspelare som pianist. Efter att hafva genomgått Paris-konservatoriet, där han som orgelspelare tog första priset, blef han 1855 organist först vid S. Merry-kyrkan och ett par år senare vid S. Madeleine-kyrkan i Paris. På Liszts uppmaning lämnade han 1870 denna befattning för att uteslutande ägna sig åt komposition och konserterande. Och nu började hans stjärna lysa i full glans. Som en löpeld spridde sig hans rykte genom alla länder både som kompositör, dirigent och pianist, och i såväl Tysklands som Englands, Rysslands och Amerikas konsertsalar var S. en alltid gärna sedd gäst. Detta räckte till år 1886, då han på grund af försvagad hälsa drog till södern och under de närmast följande tio åren mest uppehöll sig i Alger, Egypten och på Kanarieöarna. Flere af hans mest framstående kompositioner hafva tillkommit under denna frivilliga landsflykt. S.-S. har under de senaste åren lefvat i och utanför Paris.

Bland de verk, som förskaffat honom den största berömmelsen, torde böra räknas hans symfoniska dikter »Phaëton», »Rouet d'Omphale» och »Danse

CAMILLE SAINT-SAËNS.

macabre» (Dödsdansen), äfvensom en hel del af hans kammarmusik, men kanske framför allt hans Liszt tillägnade orgelsymfoni, som torde få räknas till det bästa af ren instrumentalmusik, som de sista båda årtiondena frambragt. För scenen har S.-S. därjämte skrivit ej mindre än åtta operor, af hvilka en, »Phryne», förut gifvits härstädes. Bland de öfriga må särskildt nämnas »Henri VIII» och »Samson et Dalila», som båda med stor framgång gått öfver de flesta större operascener i Europa, och af hvilka den sistnämnda i nästa vecka kommer till uppförande å k. teatern härstädes.

Som kompositör visar sig S.-S. vara en både originell och fantasirik natur samt en glänsande orkesteringstalang. Han har sökt sammansmälta modern romantisk konst med traditioner från den klassiska perioden, och ofta finner man i hans verk fransk esprit parad med djup och formfulländning. Betecknande och på samma gång hedrande för S.-S. är hans konstnärsbekännelse, att han inom sin heliga konst ej känner något högre ideal, ej har någon annan äregirighet än att kunna skriva ett verk inom den ädlaste konstarten på musikens område, nämligen *en vacker stråkkvartett*.

Som bekant besökte S.-S. Stockholm år 1897 och anförde då med stor framgång ett par konserter å k. operan.

KUNGL. TEATERN. Sin andra debut hade fru Mandahl härom aftonen som Azucena i »Trubaduren», och äfven här gjorde hennes praktfulla altstämma sig förträffligt gällande. Visserligen är rösten ännu ej fullt och jämnt utbildad, men redan nu har fru M. visat sig såväl i vokalt som dramatiskt afseende äga sådana förutsättningar, att man väl kan taga för gifvet, att k. teatern ej skall underlåta att för framtiden försäkra sig om hennes mer än vanligt lofvande talang. Allvarligt arbete under insiktsfull ledning kräfvades dock ännu, för att fru M. skall kunna till fullo infria de stora löften hon redan gifvit. — Hrr Forsell och Nyblom utförde mycket förtjänstfullt grefve Lunas och Manricos partier. Men nog borde denna mer än vanligt banala opera nu kunna få hvilas, helst för alltid.

— K. teatern lär nu ändtligen vara färdig med en nyhet, nämligen »Simson och Delila» af Saint-Saëns, hvilken, efter att under de senaste tolf åren hafva gjort sin rund kring de flesta af kontinentens större operascener, i dessa dagar för första gången skådar rampens ljus härstädes. Rollbesättningen upptager hrr Ödman och Nyblom alternerande som Simson, fru Jungstedt och fröken Edström alternerande som Delila, hrr Wallgren som öfversteprästen, Söderman som Abimelek och Sellergren som en gammal hebré. Nyheten borde motses med spändt intresse.

— På tal om nyheter och bristen på verkligt värdefulla nyheter, meddelar en af Tysklands ledande musiktidskrifter, hurusom å flere af kontinentens framstående operascener Offenbachs förtjusande opera-comique »Hoffmanns sagor» återupptagits och öfverallt röner den mest afgjord framgång hos både kritik och publik. Som bekant har denna opera för många år sedan gifvits å vår operascen. Vore det manne ej skäl att äfven hos oss återuppföra den, hellre än en hel del andra oändligt svaga och banala repriser?

DRAMATISKA TEATERN. Framförandet af Shaksperes »Romeo och Julia» med fröken Anna Zetterberg i Julias roll har varit den senaste teaternyheten. Publiken var premiäraftonen så talrikt tillstädes som salongen kunde rymma och satt i en välvillig och förväntansfull stämning. Det har ju talats ej litet om fröken Z:s Julia på senare tiden och bland annat framhållits, att hon instuderat rollen för ingen mindre än Ristori, hvilken världsberömda tragedienne lär lifligt intressera sig för den svenska artisten.

Med hänsyn till tekniken är också fröken Z:s Julia i många afseenden värd ett varmt erkännande, hvartill komma intelligenta uppfattning af rollens poetiska och tragiska element och en intressets och energiens glöd inför uppgiften, som aftvinga åskådaren en känsla af aktning. Men längre kan man med bästa vilja i världen ej sträcka sina sympatier. Det kräfvades jämväl en röstens och anletets berusande skönhet hos den artist, som vill ge scenens lif åt Julia — denna den jordiska kärlekshängifvenhetens högsta inkarnation, hvilken som sådan torde stå oupphunden i alla tiders erotiska diktning.

Fröken Z. saknar tyvärr dessa nödvändiga förutsättningar, och därför blef framställningen hvad den blef: ett vackert och ärligt gjort försök med delvis goda resultat, delvis ett dignande till jorden under den alltför tunga bördan af en roll, som obarmhärtigt kräver aktionens alla hjälpkällor för att inte spela sin tolkarinna de ödesdigraste spratt.

Hr Palmers Romeo var delvis riktigt bra och frkn Ahlanders amma samt hr Personnes Mercutio förträffliga.

SVEN SCHOLANDER, hufvudstadens och för öfrigt hela Sveriges vissångare på modet, hade härom aftonen anordnat en Bellman-Sehlstedt och Frödingafton i Vetenskapsakademiens hörsal, till hvilken aftonunderhållning publiken, med sångarens alla föregående uppträdanden i tacksamt minne, kommit i fulltalig numerär.

Hvad det skrattades, hvad det njöts och hvad det applåderades! Men så var det också nationell konst alltigenom, och den förstå vi i alla fall bäst. Hvem kan låta bli att roas af Fredmans drastiska eller idylliska epistlar om »Ulla i fenstret på Fiskartorpet» eller »Mutter på Tuppen», eller åt Sehlstedts jovialiska och Gustaf Frödings färgstarka, djupt allmänmänskliga och versifikatoriskt fulländade dikter, som alla äro en del af oss själfva!

När så Sven Scholander till sin luta kläder dem i melodier och genom mimikens och gestens medel låter dem ta kroppslig gestalt inför våra ögon, ryckas vi oemotståndligt med och hylla sångaren med samma hänförelse, som vi ge diktarne vår beundrans och vår tacksamhets gård.

Så äfven nu — och därför blef aftonen en ny glädjekälla till de många föregående Sven Scholander mäktat upptäcka och få att sprudla medels sin konst trolldaf.

N:R 3 AF DAMERNAS MUSIKBLAD, utgifvet af Ellen Sandels, har utkommit och innehåller följande trenne kompositioner, nämligen: Procession och kör ur 2:dra akten af »Lohengrin» af R. Wagner; »Till en fågel», kvartett för fruntimmersröster af John Jacobsson, och Polka-mazurka af Ludvig André. Textafdelningen meddelar utom den vanliga musikrevyn en kort biografi öfver Richard Wagner, äfvensom ett par intressanta artiklar om Wagners ungdom samt om Wagner och konung Ludvig II af Bayern.

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och kulört från 90 öre till 13 kronor pr meter

Specialitet: Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoiletter och till blusar, foder etc.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & C:o, Luzern (Schweiz)

— Siden-Export. —

Köp Schweizer-Siden!

Uppmuntra hemindustrien

E. provinsialläkaren dr Carl Dahlberg yttrar i sin utmärkta bok »Första lednings-året» om de svenska preparaten Dynamol och Stefanos bl. a. följande: »Preparaten närma sig till sin sammansättning Mellins Food, med hvilket de synas kunna upptaga täflan, då de äro billigare och af svensk tillverkning.
Medicine Doktor Henrik Berg säger i sin nya förträffliga bok »Om Barnavård» bl. annat följ.: »I praktiken tyckas äfven Dynamol och Stefanos stå sig alldeles förträffligt och segerrikt upptaga kampen med det utländska preparatet Mellins Food.»
Dynamol och Stefanos till salu å de flesta apotek samt i hvarje väl fournerad specialhandel.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 8—14 FEBR. 1903.

Söndag: Buljong med petits-choux; kronärtskockor med rördt smör; färserad kalbringa med legymer; äppelsnö med bisquits.

Måndag: Köttbullar med pressad potatis; sagogrönsvälling.

Tisdag: Morotspuré; stufvad abborre med potatis.

Onsdag: Lambringa med curry och ris; sviskonsoppa.

Torsdag: Ärtor med fläsk; plättar med sylt.

Freitag: Billpaj; vinsoppa.

Lördag: Afredd lambuljong med grönsaker; blodpudding med skiradt smör och lingon.

RECEPT:

Färserad kalbringa (f. 6 personer). 2 kg. gödkalbringa, 2 tsk. salt,

2 msk. smör (40 gr.), 1 morot, 1 liten portug. lök, 5 persiljestjälkar, 1 liter buljong (kokt på benen).

Till färsen: 2 hg. benfritt kött af bringan; 1 ägg, 1/2 kkp. gräddmjöl, salt, hvitpeppar 1/2 hg. fint skuren, salt oxtunga, 1 msk. fint skuren tryffel.

Risbotten: 2 kkp. risgryn, 2 liter vatten, 1 msk. salt.

Legymer: 2 stora morötter, 2 burkar konserverade ärtor, 1 burk gröna bönor, 1 stort blomkålshufvud, 1 burk sparris.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.) 2 msk. mjöl, köttjus, 1 tsk. soja, hvitpeppar, salt.

Beredning: Bringan tvättas med en duk doppad i hett vatten och bogbladet jämte reffbenen skäras ut försiktigt, så att köttet blir helt. (På benen kokas buljong hvarmed steken spädes). Två hg. af köttet skäres i tärningar och drifves 3 gånger genom köttkvarn. Köttet arbetas därefter till Ksamms med det uppvispade ägget, mjölken och kryddorna omkr. 1/2 tim. eller tills färsen blir smidig och sammanhängande, sist iblandas oxtungan och tryffeln. Bringan ingnides med saltet, färsen lägges på bringan, som därefter hoprullas och sys igen väl. Köttet brynes i smöret, den ansade och i skifvor skurna moroten samt löken, persiljan och buljongen tillsätts, hvarefter köttet får saktas steka, med tätt slutet lock omkring 2 tim. Under stekningen öfveröses steken ofta med sin sås. Den uppskåres hel och serveras på en botten af risgryn.

Risgrynen sköljas i hett vatten, påsätts i kokande saltadt vatten och få koka mjuka, då de upphållas i durkslag och spolas öfver med kallt vatten. Riset formas på serveringsfatet till en 3 å 4 cm. hög botten, på hvil-

ken det skurna, köttet lägges. Rundt omkring köttet garneras med kokta morötter, vackert skurna med legymknif, ärtor, bönor, blomkål och sparris. Köttjusen silas och skummas. Smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen tillsättes, litet i sender under flitig röring. och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med soja och kryddor.

Äppelsnö (f. 6 pers.). 5 stora äpplen, 5 äggviort, 5 msk. socker, saften af 1/2 citron.

Beredning: Äpplena sköljas och torkas, de stekas därefter i ugnen och passeras. Äggvitorna vispas helt litet. De passerade äpplena tillsätts under röring i äggvitorna, jämte sockret och citransaften.

Blandningen röres under 1 tim. tid med öjämna fart. När krämen höjt sig till hvitt skum är den färdig. Den upplägges på geléskål och serveras med bakelser eller bisquits.

Lambringa med curry och ris (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. färbringa, 2 liter vatten, 1 1/2 msk. salt, 1 liten knippa persilja.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.) 2 msk. mjöl, 1/2 liter köttspad, curry efter smak, 1 msk. vatten.

Ris: 2 dcl. risgryn, 2 liter vatten, 1 msk. salt, 1/2 tsk. curry.

Beredning: Bringan knäckes och tvättas med en duk doppad i hett vatten, den påsättes i kokande vatten, skummas och saltas. Köttet får därefter sakta koka tills det är mört eller omkring 2 tim. Det tages upp och skäres i lagom stora bitar, hvilka täckas öfver för att hållas varma. Spadet silas och skummas, smör och mjöl sammanfråsas, spadet tillsättes, litet i sender, under flitig röring och såsen får koka 10 min. hvarefter den afsmakas med curry, utrördt i 1 msk. kallt vatten.

Risgrynen sköljas i hett vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka mjuka, då de upphållas på durkslag och öfverspolas med kallt vatten. De insätts därefter genast i varm ugn, och omrörs ofta med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten afdunstat. Riset upplägges i en krans på serveringsfatet och beströs med litet torr curry. Köttet ordnas midt på fatet och såsen hålles öfver.

Biffpaj (f. 6 pers.). 1 kg. benfritt innanlår eller fransyska, 2 tsk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 portug. lök, 1 lit. potatis, 1/2 dcl. franskt vin, 3 dcl. svag buljong, (kokt på senor och hinnor).

Pajdeg: 1 hg. kokt, kall, riven potatis, 1 hg. smör, 1 hg. hvetemjöl.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, skäres i omkring 2 cm. tjocka skifvor hvilka bultas på båda sidor och beströs med peppar och salt. En stekpanna sättes på elden att bli rykande het, biffarna läggas och brynas hastigt på båda sidor, hvarefter smöret tillsättes och biffarna få steka 1/2 min. på hvarje sida. De upplägges, pannan vispas ur med kokande buljong och såsen tillvaratages.

Bal- & Supétyger

i siden, ylle och bomull

största urval hos

Aug. Carlsons Efr.

Axel Lewin

50 Vesterlånggat. 50

Profver franko. Order mot efterkräf.

Löken skalas, skäres i skifvor och brynes. Potatisen skalas och skäres i skifvor. En pajform smörjes med smör, däri lägges ett hvarf potatis, därpå ett hvarf biffar och litet lök, så lägges allt hvarvis öfversta hvarvet bör vara biffar. Biffsåsen och vinet hålles öfver. Till pajdegen blandas alla ingredienserna på bakbordet och degen utkafas till 1/2 cm. tjocklek.

Ett lock till formen utskäres, formens kant penslas med vatten och deglocket fasttryckes. Med en gaffel göres 4 a 6 hål i degen, så att vid stekningen bildade gaser må kunna bortgå. Pajen garneras med fasoner af degen, hvilka fästas med ägghvita. Den öfverpenslas med vatten och gräddas i god ugnsvärme omkring 1 tim.

Blodpudding. (f. 6 pers.). 1/2 l. mjölk, 12 ettöres skorpor eller 6 mandelbröd, 1/2 l. blod, 2 msk. sirap, 3 msk. fint hackad njurtalg eller smör, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 tsk. ingefära, 1—1 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. finstött mejram (1 rödlök, 1 msk. flöttyr).

Till formen: 2 msk. (40 gr.) smör, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Skorporna eller mandelbröden upplösas väl i mjölken. Blodet

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare **Sjöquist**
6 Sturegatan 6. Riks 45 91. Allm. 54 63.
Rådfrågningar 2—3.

Tandläk. **Elias Widfond**
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och
Pedagogisk gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Professor G. Cederschiöld
behandlar med egen massagemetod mag och tarmsjukdomar, kvinnesjukdomar, kronisk snufva och svalgatarr m. m.
Engelbrektsg. 5. Träffas hvardagar 2—4.
Allm. Tel. 184 51.

Damhårarbeten.
Peruker, Bonor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med 'Hår'. Herr och Fru E. MALMBERG. 58 Klarabergsgat. 58.

Gymnastiskt-Ortopediska Institutet,
Brunkebergstorg 13, 2 tr.
Mottagning hvardagar kl. 1/2 2 e. m.
Herrar 7—9 och 2—4. Damer 1/2 11—1/2 12 och 2—4.
Dr A. Wide. Dr S. Wallgren.

Fr. o. m. måndagen den 2 februari t. v. är Stockholms Nya Förmiddlingsbyrå flyttad till Stjärngatan (invid Norrtullsgatan) 3 a, 4 tr., öppen 11—3.

100 olika vy-, färglagda, skämt o. genomskinliga brevkort 3 kr., 200 st. 5 kr., 1000 st. sort. end. 16 kr. Största belånenhet. Arvid Carlsons Konstförlag, Södertelge.

Japanskt Tvättsiden kr. 1,20

till kr. 2.— pr meter, porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört **Henneberg-Siden** från 85 öre till kr. 20.85 pr meter.

G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. & k. hofl.), Zürich.

Hotell Lindqvist

Allm. Telefoner: Nedre våningen 70 25. II:a " 181 35. (I klass Hotell), midt emot Centralstationen, STOCKHOLM. Rikstelefon: 41 23. Växelstation.

Från 1 Februari tillökas Hotellet med ytterligare 15 komfortabla rum på nedre bottnen och rekommenderas i ärade resandes välvilliga hägkomst. Frukost, Lunch och Supérickor serveras på rummet. Elektrisk belysning i hela hotellet. Badrum med varmbad och dusch. Rikstelefon i de flesta rum. Läs- och skriftrum på nedre bottnen. Spåravn passerar förbi hotellet. Vaktmästare möter vid alla tåg.

Obs.! Många rum från 2 kronor. Vördsammast
A. Lindqvist,
f. d. innehafvare af Badhotellet & Restaurant Kneippbadet vid Norrköping samt Bergsjö Hotell i Norrland.

Barngarderoben

denna alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpredda, utgifves äfven under nästa år efter samma beprövade plan som hittills. Med sitt en gång i månaden utkommande 8-sidiga nummer, innehållande bortåt ett hundratal illustrationer öfver allt, som hör till våra barns dräkt från de spädate åren till vuxen ålder, och åtföljdt af en stor dubbelsidig mönsterbilaga, ersätter tidningen mångfaldt den ringa prenumerationsafgiften af 3 kronor pr år genom den nytta och den besparing, dess praktiska vinkar och råd bereda hvarje hem.

Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnkläders förfärdigande i hemmet, bör ej försumma att prenumerera på

Barngarderoben

Nytt!

10 öre pr n:r!

Iduns Handarbetstidning

utkommer år 1903 två gånger i månaden som en själfständig mönstertidning och kostar för helt år kr. 2: 20 för halft år kr. 1: 20. För detta enastående billiga pris erhålles sålunda 24 nummer med originalmönster till handarbeten af alla slag. broderier, läderplastik, träsniderier, glödrining m. m. komponerade af tvänne framstående kvinnliga konstnärer på detta område.

10 öre pr n:r!

Nytt!

JOH. LUNDSTRÖM & Co.

Stenkol, Cokes
Anthracit

Varumärke. Carré-Briketter. Varumärke.

Rikst.	Kontor:	A. tel.
4 27	22 Skeppsbron 22	22 88
22 20	5 Strandvägen 5	60 19
20 12	1 Parmmätaregatan 1	61 98

Tidafors Yllefabrik, Molkom, emottager ull och stickulle eller annat yllefall (såsom väfda eller filtade yllefall etc.) för tillverkning af genomväfda, på båda sidor användbara, Kidderminstermattor i stiltrogna, präktiga jacquardmönster och varma rika färger. Prisbelönta fabrikat. Profver och prospekt sändas med öje på begäran.

Örebro
Ett-öres
Florence Rån
Mycket fina!

silas genom hårsikt och vispas, hvar efter att blandas med mjölken, därpå tillsätts sirapen, njurtalgen och kryddorna. (Om så önskas nedröres sist den skalade och fint hackade löken, fräst i flöttyren.) Något af smeten stekes, och mer kryddor tillsätts om så önskas. En vacker blekform smörjes väl och beströes med de stötta skorpona, fylles till två med smeten, och lock påsättes eller ock öfverbindes formen med ett smordt papper, hvarefter den nedsättes i kokande vatten och får koka 2-3 tim. Med en vispkvist profvas om puddingen är färdig. Den uppstjälpes genast. Serveras med skiradt smör och lingon.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

17 ÅR. Åkomman är ytterst envis. Ni gör därför klokast uti att, då ni ju tycks vara Stockholmsbo, vända er till läkare, som speciellt behandlar dylika åkommor.

ELLEN. Ni kan försöka att hvarannan vecka taga tre gånger dagligen (under måltiderna) en matsked af en lösning

af 20 gram bromnatrium i 300 gram Gentianainfusion. Ni måste dock söka bereda er längre tids ledighet och ombyte af luft.

PYROLA. 1) och 2). Se svar till Ellen här ofvan. 3) Se svar till orolig 22-årig förlöfvad flicka 2) i detta nummer.

UNG FLICKA. Ni bör 3-4 gånger i månaden tvätta grundligt med grönsåpa och varmt vatten och efter grundlig torkning ingnida vaselin med tillsats af 5 procent fäldt svafvel. — Som emellertid i de allra flesta fall inre orsaker (speciellt mycket ofta blodbrist eller nervsvaghet) föreligga, så bör naturligtvis också den i hvarje fall förevarande orsaken på lämpligt sätt behandlas.

BEKYMRAD MODER. 1) Ja, om ni har tillfälle därtill. Bäst vore naturligtvis i så fall att rådfråga specialist för magsjukdomar (i Stockholm). 2) Ni kan ju lämpligen fortsätta 6-8 veckor med den hittills använda järnmedicinen. 3) Förtär ni rikligt af dessa födoämnen, så bör det ju vara nog. Obehagen böra vara betydligt mindre än nu, innan ni ökar dieten. 4) Nej. 5) Se 2. 6) Nej. 7) Porla t. ex. 8) Helst icke. 9) Antagligen.

EMY. 1) Då den nämnda läkaren trots undersökning ej kunde säga er orsaken, kunna vi naturligtvis ännu mindre göra det. 2) Ja, det är skadligt.

NITTONÅRING. 1) Omöjligt för oss att afgöra. 2) Detta är naturligtvis i alla händelser läst. 3) Professor Key-Åbergs adress är Drottninggatan 22. Stockholm.

PRENUMERANT. Det enda säkra medlet är operation i därför lämpliga fall. Väsentlig förbättring vinnes dock ofta nog genom s. k. thyreoidtabletter, men intagningen af dessa bör ordineras och personligen öfvervakas af läkare.

PRIMULA VERIS. 1) Vi känna ej, om sådan finnes därstädes. 2) Nej, det är ingen risk. 3) Oftast längre tids behandling.

SALLY. Se svar till 26-åring i n:r 4.

FÖRTVIFLAD. 1) Ni gör nog klokast uti att genomgå en kur vid den nämnda anstalten, då ni helt säkert blir förbättrad. 2) Detta, liksom de allra flesta dylika annonserade medel, är ren humbug.

OROLIG 22-ÅRIG FÖRLOFVAD FLIC-

På resor

medföres fil. D:r P. Håkansson's Salubrin af alla, som försökt det mot skoskaf, ömma fötter, sår, tryck, muskelförsträckningar, insektsyng, hudsjukdomar eller som lärt att värdera det som toalettmedel.

OBS! Mot användande af godtyckliga efterrapningar varnas.

Salubrin tillhandahålles i parfym-, speci- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co, Stockholm.

KA. 1) I så fall står den väl sannolikt i samband med den kroniska svalg- och näskatarren, hvarför det viktigaste naturligtvis är, att ni hos läkare (helst specialist) får denna behandlad. 2) Då skoljningar ej hjälpa, måste ni undergå en tids lokal behandling (med s. k. toucheringar eller dylikt) hos läkare. 3) Se svar till 22-årig fru i n:r 5.

TALIS. 1) Ja, helt visst. 2) Se svaret till Ung flicka i detta nummer. Af läkemedel har ni helt säkert nytta, om de blott tagas tillräckligt länge (ca 2 månader) och i stora doser. 3) Kraftigt, ägghviterik kost (ägg, kött, mjölk).

37-ÅRING. 1) Tvätta morgon och afton med en lösning af 3 gram borax, 5 gram carbolsyra, 50 gram eau de cologne och 200 gram vatten. 2) Genomdränk håret 2-3 kvällar i veckan med fotogen (eldfarligt!) och tvätta en gång i veckan med grönsåpa och varmt vatten. Hvarje morgon ingnides litet borvaselin.

H. B-R-S. 1) Ja, om ni i öfrigt är frisk. 2) Om det eljes ej lyckas eder genom försäts så bör ni begagna hypnotisk behandling.

38-ÅRIG LANDFRU. Ni kan och bör därvidlag ej iakttaga några förändringar i ert vanliga lefnadsätt.

ALFHILD C. 1) Använd det medel, som föreskrives för 37-åring 1) här ofvan. 2) Ni bör vända er till specialist i magsjukdomar i och för noggrann undersökning och behandling.

D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 39. Skulle någon möjligen känna till och kunna uppgifva namn och adress på någon större antikvarisk bokhandel (eller flera sådana) i Köpenhamn och om möjligt äfven i Kristiania; Scientiæ avida.

N:r 40. Vill någon säga mig, hur man krusar plymer?

N:r 41. Kan någon säga mig, om trasmattor kunna värfvas på mer än ett sätt, och hur man bäst och trefligast skall randa dem? Hur mycket trasor behöfs för att väfva 1 aln?

N:r 42. Kan någon af Iduns läsarinna gifva mig ett recept på god stångkorf?

N:r 43. Huru skall man på ett enkelt och praktiska sätt undersöka, om smör, som säljes för prima mejerismör, innehåller margarin?

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinna uppmanas iofligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifes alltid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinna, som under årets löpp tillfyllstgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som er uppmuntran att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

N:r 575. Palmer behöfva i regel hög temperatur, vintertiden ej under 16-18 grader, men på samma gång bör luften absolut ej hållas för torr — att anbringa svampar, hvilka ständigt hållas fuktiga, å stammen nedåt roten är att förordas. Unga exemplar omplanteras årligen åtminstone hvar annat år, och

Billiga Siden

till de dyrbaraste, i ouppnådt ural för promenad-, sällskaps- och brudtoiletter. Eleganta foulards från 90 öre pr meter och klädningsvis portoc och fullfritt till privatpersoner. Profver franko. Breffporto 20 öre.

Seidenstoff-Fabrik-Union
Adolf Grieder & Cie,
Kgl. Hofleverantör.
Zürich S. 52
(Schweiz).

öfre jordlagret i krukorna måste i senare fallet alltid färgas. Jordblandning: fet grästorfjord, blandad med kolstybte, något lera, kalkgrus, sand och hornfilspån. Under vegetationsperioden ymnig vattning, under vintern sparsamare, växten får dock aldrig torka. Så behandlad, skall eder Kentia säkert gifva tillfredsställande resultat.

N:r 576. Af torkad svamp kokas soppa på samma sätt som af färsk, dock blötes den torkade svampen före användandet ett par timmar i ljumt vatten. Man räknar 2-3 svampar på person, och då de blifvit uppmjukade, läggas de i kallt vatten jämte morötter och andra rotsaker, som läggas hela, samt ett par hvetebrödsstufvor och en liten bit socker. Då detta kokat ett par timmar, uppsilas soppan, rötterna skäras och om soppan ej är nog simmig af brödet, afredes den med litet smör, mjöl och hackad persilja. Ett par glas sherry höjer smaken. Svampen, väl blött, lägges i järgryta med smör, hvari godt färskt buljongstoft kan blandas, och får steka sakta, tills den blir mör. När den är väl brynt och stekt, slår man söt grädda därpå, så att det blir lagom med sås, alltsammans får fräsa upp ett ögonblick, så är det färdigt. Kantareller anrättas med fördel på detta sätt.

N:r 577. Ni kan ju försöka med att förfärdiga handarbeten, lampskärmar, dockor, julgransdekorationer o. s. v., och

Stockholms Dagblad
Daglig Morgontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade Söndagsnummer.

Mot kräftknölar, frostsår och brännsår fins ett hundraårigt medel, som varit en tröst för annonsören. Svar till »Huskur», Viktoriagat. 14, Cigarb., Göteborg.

För flickor att beakta!

I en större trädgårdsanläggning, belägen i närheten af sydsvensk sjöstad, mottagas som elever ett mindre antal unga flickor. Praktisk undervisning meddelas i alla grenar af trädgårdsyrket, ej blott i odling på kalljord, utan äfven i driftuskultur. Reflekterant hänvände sig före den 15 febr. i bref till »Trädgårdsskola», adress Gullberna, poste restante, för erhållande af prospekt.

Japansk Värmeapparat.

Synnerligen verksam mot reumatism och åkomor för hvilka botande jämn värme behöfves. Ersätter grötar eller Neptunigördlar och vidmakthåller värme under flera timmar. Lättskött. Ofarlig. Hennes Majestät Drottningen har uttryckt sin stora belåtenhet med densamma. Intyg om apparatens förträfflighet finnas dessutom från Doktor Westerlund m. fl. Apparaten å 3 kr., ett paket (10 kol) å 50 öre, till salu mot efterkräf genom **Thyra Brandelius**. Rikstel. 329. Adr. Rosta, Örebro.

Ett fruntimmer söker för ett arbetsföretag en energisk med förmögenhet fullt oberoende dam, som finner nöje och behag i verksamhet. Svar till »A. B. C.» Iduns exp.

Handarbete. Grundlig undervisning meddelas af utex. lärarinna från Handarbetets Vänner. Brahegatan 4, 2 tr. **Anna Andersson.**

Pristäflan N:r 2.

Sänd 1 krona pr postanvisning före den 25 febr. till Alb. Pettersson, Marianelund, och ni får 40 omtyckta olika sv. vykort. Oaktadt det billiga priset få alla rek. gratis deltaga i denna täfling.

Fyll figuren med bokstäver så att: 1 = en slags blomkor; 2 = Hvad profryttare göra för det mesta; 3 = Hvad en illa uppstaplad plankhöj lätt gör. Lösningen är rätt då man kan läsa uppifrån och nedåt eller nedifrån och uppåt. Beakta! 26 pris utdelas gratis.

Postanv. n:r 5, 10, 15 o. s. v. t. o. m. 100 få hvardera: 50 i alla lifvets förhållanden nödvändiga blanketter 3 kr.; 200 en vacker bordlampa 10 kr.; 500 en fiol med stråke 25 kr.; 1,000 en större hänglampa 35 kr.; 2,000 en symaskin 75 kr.; 5,000 en velociped 200 kr.; 10,000 en motorvelociped 750 kr.; 25,000 ett pianino 1,000 kr.

Då lösningen och pengarna sändas pr postanvisning blir bästa kontroll, enhvar kan genom posten försvissa sig om i hvilken ordning han kommit. Skrif genast; ty, kanske ett af de större prisn tillfaller Eder. Hvem vet? Obs! Vykorten kosta i minut 4 kr. I pristäflan nr 1 inkommo 1,529 lösningar. 1:a pris tillföll Hanna Nilsson, Helgagat. 12, Stockholm; 2:a Eskil Lindholm, Stora Wreta; 3:e E. Östmark, Kl. N. Kyrkog. 13, Stockholm; 4:e Ernst Erikson, Tegnérg. 15, Stockholm; 5:e Oscar Söderberg, Skolt. Södertelje; 6:e Ivan Anderson, Torget 8, Sala; 500 K. E. Nordin, Holmsveden; 1,000 K. Jungbergson, Hudiksvall.

Nätt affär!
Med 200 kronor kan numera uppsättas af hvem som helst **Vatten- & Lemonadfabrik.** Fackkunskap obehöfvig. Obedyligt utrymme. Skrif till **F. Th. Frostenson**, Malmö.

Kjolmönster Lifmönster.

Sedan Idun nu lyckats träffa aftal med ett af Stockholms förnämsta damskrädderier att tillskära alla slag af mönster efter de förnämsta Franska, Engelska, Amerikanska och Tyska modeller, tillhandahållas följande fullt tillförlitliga mönster med elegant snitt i 3:ne olika storlekar:

- Prinsessklädning ..... 1 kr.
- Kjolmönster med släp ... 1 kr.
- » utan » ... 60 öre
- Kappmönster ..... 60 öre
- Jacquettes ..... 60 öre
- Lifmönster ..... 35 öre
- Bluslif ..... 35 öre
- Ärmönsster ..... 20 öre
- Jackmönster ..... 30 öre
- Kragmönster (Pellerin) ... 75 öre
- Barnmönster, fr. 1-10 år 40 öre
- » fr. 10-16 år 60 öre
- Nationaldräkter ..... 1 kr.

Expedieras portofritt om rekvisition åtföljd af likvid i frimärken eller postanvisning insändes till **Iduns Mönsterafdelning, Bryggaregat. 17, Stockholm.** — **Alla slag af mönster.** —

På Hälsovännens förlag: Förgifningar och deras behandling af dr Wretling. Pris 1,75 Gikt och reumatism, af dr Wretling. 0,80. Kvinnans släktlif, af dr Wretling. Pris 2,50. Våra barns fostran och vård, af prof. S. Ribbing. Pris 2,25. Första lefnadsåret, af dr Dahlberg. Pris 1,25. Vår yttre människas vård, af dr Wretling. Pris 2 kr.

OBS! Af HÄLSOVÄNNEN för året har n:r 1-3 utkommit. Bilaga till n:r 2 och 4 Reglementeringsfrågan af Otto Westerberg.

Skönhet
kan icke förvärfvas, men är man i besittning af den, bör man äfven hafva kännedom om att kunna bevara den. För att uppnå detta resultat, bör man endast använda verkligt hygieniska specialiteter såsom Crème, Puder och Tval Simon. Varnas för efterapningar och rekvisirera det riktiga namnet. Säljes öfverallt.

KNEIPPBADEN — Borg, Norrköping
Året om fullständig kall- och varmvattenkur.

Kejsar-Borax.
Det utmärktaste Toalettmedel (ägnadt för händens försköndande) ägsäusom ett mycket användbart Rengöringsmedel i Hushållet. Utörlig beskrifning i hvarje ask. Finnes att tillgå öfverallt. Endast åkta i röda askar å 10, 20 & 50 öre. Specialitet hos Fabrikern Heine, Mack, Ulm a/D.

Engros-Nederlag:
Wilh. Becker, Hammarsten & Co.
Representant **Rudolf Kolmodin.**

Undervisning i Linnesömnad
meddelas. Hvarje kurs (pris 20 kr.) omfattar 1 mån. 2 tim. dagl., 2 mån. hvarannan dag eller 1/2 mån. 4 tim. dagl. Half kurs pris 12 kr.
Karin Egnér,
Styrmansg. 21, 2 tr. Rikstel. 35 30.

Töchter-Pensionat in Celle, Hannover.
M. Claudi.
Prosp. & Referenz. auf Anfrage.

Honung, mogen, utsökt fin, billigt från **A. R. Anderssons Bigård, Tidam.**

Rättvik
1 kl. mindre pensionat.
Adr.: **Ellen Mallander.**

Kvinnor och män med svag hårväxt, mjäll, håråfall och härsjukdomar och ungdomar som önska en pydl. mustasch, böra aldrig köpa uppfadade härmedel, utan sända 10 öre som porto till **E. L. Grafström, Stockholm 5**, då gratis och diskret fås uppl. om säker bot.

Njur-, rygg- o. korsmärtor, hämorrhoider.
Vid alla njursjukdomar, njursten, strangurie, blodig och mörk urin, ryggsmärtor, svaghet i korsryggen eller tryck i njurtrakten, är Kattsprängplåstret, om det pålägges som bilden utvisar, det hastigaste och säkraste botemedel. Finnes å alla apotek å 80 öre. Hufvuddepot: apoteket »Fläktå Örn», Malmö. Endast åkta med skyddsmärket: Springande katt.

inlämna dem i någon affär. Konstväfda förkläden och dukar betala sig rätt bra.

N:r 579. Använd damasker af tjockt garn, så långa som möjligt.

Olga. »Nedda.» Skrif till herr A. Eriksson, Marby, Norrköping. Har hört flere, som blifvit botade af honom.

N:r 590. Ni frågar, hur dyr en veterinärkurs är! Den tager en tid af 5-6 år vid veterinärhögskolan i Stockholm och torde icke kunna göras under 1000 kr. pr år; alltså 5-6,000 kr. Fordringar för inträde: Studentexamen. »Ung man» afrädes från denna bana, för så vidt ej intresse och fallenhet äro för handen.

Erfaren. N:r 591. Vill man ha cremefärgad stärkelse, upplöses i stärkelsen litet safran eller blandas däri afkok på rabarberrot. Vid köp af s. k. cremestärkelse, medföljer beskrifning för användandet. K-a R-e.

TIDSFÖRDRIF

CHARAD.

Ett tal vårt första-andra är, Som ofta nog man har för händer, Och från vårt tredje icke bär En vanlig väg, när dit man länder. Vårt fjärdes början eller slut, Du aldrig fann, och aldrig finner. Vårt hela, gängse substitut För smått och godt, så lätt försvinner.

SIBYLLA.

PARAGRAM.

Om nedanstående ord utbytas mot andra af närsläktad eller motsatt betydelse, så erhållas elfva nya ord, hvilkas begynnelsebokstäver bilda en förnam författarinnas pseudonym.

- Öre-salong, Fromsint-två-bytta, Kokt-get, Kvinna-stycke, Björk-näfver, Dag-örn-fjäril, Ful-kall, Stillsam-hufva, Blad-kaffe, Höst-Odin, Ö-dryck-rotting.

FIX.

BOOKSTAFSGÅTA.

Skrif först upp namnet på en viss stjärnbild. Tag ut hvarannan af bokstäfverna i detsamma och bilda af dem ett nytt ord (ett substantiv i bestämd form). Från detta nya ord uttages nu också hvarannan bokstaf och af dessa bildas namnet på en mytologisk personlighet.

FIX.

ARITMOREM.

- 3, 6, 10, 7, 4, 8 = högt ansedd man, 1, 2, 5, 3 = käril, 5, 2, 1, 9 = fisk, 7, 6, 5 = färgbestämning,

3, 6, 5, 2 = projektil, 2, 1, 9, 10 = stad, 2, 8, 3, 4, 5 = kroppsdel, 6, 8, 1, 4, 8 = får ej födan vara, 1, 6, 5, 9, 10 = är ofta höstdagen, 7, 2, 5, 4, 8 = är dären, 5, 6, 7, 8 = adjektiv, 5, 6, 10, 2 = öfverjordisk, 5, 4, 8, 2 = kvinnonamn, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 = bidrager till att vintern ej blir för mycket oangenäm för oss nordbor.

VERA.

ARITMOGRYF.

Table with 6 rows and 16 columns of numbers for an arithmetic puzzle.

Hvarje siffra representerar en viss bokstaf, och utbytes mot en sådan. Ordet som därigenom erhållas äro:

- 1) Finnes i kungens kök, 2) en handverkarens hustru, 3) toiletartiklar, 4) nyttjas af fiolinspelare, 5) obehagligt ridspott, 6) eftersökt sittplats.

Äro orden rätt funna, så gifva deras begynnelsebokstäfver namnet på en krydda, och begynnelsebokstäfverna namnet på en annan sådan.

FIX.

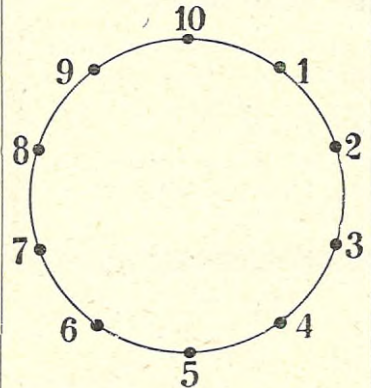
ANAGRAM.

Tre ord bildas af samma bokstäfver genom att kasta om desamma. Dessa ord äro:

I adelskalendern, bland ädlaste namn, Vi efter det första få spana. Med fasa vi länka att någonting kan Det andra ge puff ur dess bana. Det tredje, så mustig, så brun och så trind Ger rundning och färg åt vår lillstintas kind.

MOR I TRÖHULT.

CIRKELGÅTA.

Cirkelns tio siffror representera lika många bokstäfver af hvilka man erhåller följande små ord: 1-2-3 = ett abnormt tillstånd, 1-2-3-4-5-6 = frukt, 4-5-6 = pronomen, 4-5-6-7-8 = någonting sammanhållande, 7-8-9-10-1 = bakverk, 9-10

-1 = del af en större byggnad, 10-1 = djur. Alla bokstäfverna tillsammans 1-1 gifva namnet på någonting ärbart.

REA.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 5. CHARADEN: Spe-gel. ORDSPRÅKSARITMOGRYFEN: Den råd lyder är vis: 1) D, 2) ren, 3) vända, 4) oro, 5) vår, 6) öde, 7) ull, 8) gryta, 9) tandrot, 10) stega, 11) Amerika, 12) kläde, 13) Storvik, 14) julvisa, 15) Gestrikland, 16) Vikmanshyttan. GÅTAN: A-r-v-i-k-a. APOKOPEN: kolt, kol, ko. SAMMANSÄTTNINGSGÅTAN: Fredrika Bremer - Elias Sehlisted: Folkstone, Revall, Ernesto Rossi, Dvina, Randers, Isis, Karlsruhe, Achenbach, Basel, Röros, Euftrat, Marseille, Ekersund, Rochefort.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA: Atle. Den föreslagna skildringen välkommen, naturligtvis inclusive porträtt af greve B. F. EXPEDITIONENS BREFLÅDA: »Prenumerant E-n». 2 kr. pr gång. »Ruth», Kristianstad, torde ins. ytterligare 40 öre. »Ada». 3 kr. pr gång. »T. S.», Liared. Annonsen kostar 7,60 för 2 ggr. »W. 1903», Aneby. Ins. ytterligare 1,70. »K. B.», Bjuf, torde insända 70 öre.

Sundsvalls Enskilda Bank 22 Fredsgatan 22. Sparkasseränta ... 4 proc. Uthyr Kassafack, årshyra från 15 kr.

TE, flera sorter hos G. ELFVING, Riddaregat. 11 A, Sthlm.

Pärmar till IDUN 1902

tillhandahållas fr. o. m. den 10 januari 1903 till följande nedsatta priser: Iduns pärmar, röda med guldröck ... 1: 75 D:o, röda, med vackert bronstryck ... 1: 25 Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50 Iduns Hjälpreda, röda eller gröna ... 0: 50

LEDIGA PLATSER

Bildad, huslig och gladlynt flicka, skicklig i matlagning och kunnig i sömnad, handarbeten och öfriga hemsysslor, sökes som hjälp och sällskap. Svar med fotografi och rekommendationer samt uppgift om ålder och löneanspråk före den 15 febr. till »E. B. G.», Helsingborg p. r.

Barnfröken.

För en barnkär, ordentlig, bildad, ung flicka med godt lynne och af god familj, något kunnig i sömnad, finnes plats nu genast. Sökanden bör vara villig att sköta 2-3 mindre barn samt deltaga i hvarje-handa sysslor inom hemmet. Anses såsom medlem af familjen. Svar, åtföljdt af fotografi och rekommendationer, sändes till fru Olga Ljunberg, Malmberget.

Ensamjungfru,

rask, proper och ordentlig, samt med ett jämnt och gladlynt lynne och som är skicklig i matlagning, bakning, sytning, städning och uppässning, erhåller förmånlig anställning den nästsk. 24 april hos barnlös familj i Malmö. Svar med betyg och fotografi till »Fullt pålitlig» insändes till Iduns exp.

Barnfröken, bildad och af god familj, frisk och stark, med ett angenämt och tillmötesgående sätt, van vid ordentlig skötsel af mindre barn, får plats i början af mars i tjänstemannafamilj med två små barn. Lön 15 kr. pr mån. Svar med betyg och fotografi till »O. F.», Falun p. r.

För bildade hushållsbiträden och barnfröknar finnes genast ett flertal verkligt goda platser att söka Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Etab. 1887.

Expeditrice,

fullt hemma i garn-, väfnads- och manufakturbranschen, god säljare och i öfrigt fullt kompetent, erhåller förmånlig plats att tillträdas snarast möjligt. Svar, med uppgift å ålder, lönepretentioner samt åtföljda af betygsafskrifter och fotografi emotes snarast. Sjöströms fabriksbod, Gefle.

En bildad flicka

med god karaktär, jämnt lynne, pålitlig, förständig och glad med barn, samt fullt frisk, sökes, hufvudsakligast för vård af en 4-årig gosse, men och tillika såsom angenämt sällskap och hjälp i hemmet. Önskligt vore om sökanden genomgått svensk eller tysk Kindergarten samt vore musikalisk. Svar med referenser och fotografi (som återsändes), inom 8 dagar till »4 år», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

Barnskoterska,

hållt äldre, van, erhåller plats på landet i södra Norrland att sköta 2 små. Närmare underrättelse genom bifvaxling med »Van 15», sändes under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Föreståndarinneplatsen vid Elementarskolan för flickor i Kalmar

är ledig att tillträdas i instundande juli. Lön 2,200 kronor jämte 300 kronor i byresättning till dess bostad kan beredas i nytt läroverkshus. Ansökningar böra insändas före 15 mars till skolstyrelsens vice ordförande, Lasarettsläkaren E. Engdahl, Kalmar.

Önskas genast en undervisningsvan och skicklig lärarinna för att uppläsa en 14 1/2 års gammal gosse till 5-te real klassen. Svar med betyg och löneanspråk torde sändas till »B:n», p. r. Bofors.

Barnfröken. En bättre flicka, hållt troende, som är villig åtaga sig vården af tre små barn jämte städningen af ett par rum, får plats om svar med löneanspråk sändes till »E. C. N.», Allm. Tidningskontoret, Gefle.

Vid Hårstorps praktiska hushålls- och handarbetskola finnes af en händelse ett par platser lediga för vårterminen. Augusta Jakobson, adr. Motala Verkstad.

Barnfröken för 3 flickor om 11, 6 och 4 år sökes till bildad god hem i vermländsk stad. Norra Inack.-Byrån, Mästersamuelsgatan 62, Stockholm.

PLATSSÖKANDE

I god familj

önskar 20-årig praktisk skänka deltaga med skrifning, husliga göromål, handarbete m. m. På lön fästes ej afseende. Svar märkt »Vänligt bemötande», Iduns exp.

En ung flicka

önskar plats i god familj för att lära sig hushåll, emot fritt vivre. Svar till »Annie» J. G. Hedbergs Annonbyrå, Malmö.

Ung flicka af bättre familj, road af handarbeten och pianospelning, önskar plats såsom sällskap samt hjälp vid litet af hvarje i ett hem på landet, hållt i närheten af stad. Vid vänligt bemötande fästes mest afseende. Svar till »A. Z.», Borås p. r.

En ung flicka önskar plats gå frun tillhanda. Är kunnig i handarbeten och villig deltaga i inom hemmet förefallande lättare sysslor samt anses som familjemedlem. På lön fästes mindre afseende. Svar märkt »H. N.», Landskrona p. r.

Att förestå ett hushåll, där jungfru finnes, önskas. Svar märkt »1903», Bollnäs, p. r.

Plats som husföreståndarinna hos änklings sökes, hållt där barn finnes. Intyg om kärleksfull barnvård och kompetens i husliga göromål. (Jungfru önskas). Svar märkt »Kompetent», Bollnäs p. r.

En bildad, ordentlig, i matlagning skicklig flicka önskar plats som vårinna hos äldre hère eller som husmoders hjälp. Svar till »Svea», Nyköping p. r.

En i matlagning, bakning, sömnad, handarb. m. m. kunnig bildad flicka med godt lynne söker plats. Svar »Idog», Iduns exp. f. v. b.

Bildad flicka, kunnig i matlag., bak., söm., önskar plats. Villig, pålitlig, frisk, enkel. Svar »Godt vänligt sätt», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm.

En äldre lärarinna i musik och sång, med erkänd stor förmåga att underv., önskar kom. till fam. på landet att lära hushåll mot lekt. Svar till »Nitisk», Viktoriag. 14, Cigarrb., Göteborg.

Demoiselle française

bonne famille cherche de suite, place au pair, dans famille distinguée de Sthlm-Göteborg-Meil. ref. M.elle Gondelle, Nyköping.

Äldre, bildad fruntimmer söker plats i aktningssvår familj, där husmoder finnes. Kunnig i klädsömnad. Tacksamt för liten lön och fri resa fr. Borås. Svar till »E.», Iduns exp.

Examinerad sjuksköterska söker plats på sjukhus eller i privatvård. Svar till »Sjuksköterska», Iduns exp.

En kvinnlig gymnast önskar plats till sommaren. Svar till »Asta» Iduns exp.

Flicka, enkel och anspråkslös, önskar komma i en god, anspråkslös mindre familj för att se och lära, men på samma gång villig hjälpa till med förefallande sysslor inom hus. Fri resa önskas. Svar afvaktas till »Anspråkslös» Upsala p. r.

Ung, anspråkslös flicka önskar till våren plats i familj, att gå frun tillhanda. Villig att deltaga i alla inomhus förefallande göromål, något kunnig i sömnad. Vill anses som medlem af familjen. Svar till »Sextonåringen», Iduns exp.

OBS!

Bildad sjuksköterska önskar plats som sällskap och vårinna. Svar märkt »A. B. 1903», Iduns exp.

Plats att gå frun tillhanda, eller som sällskap åt äldre dam i Ångermanland, Medelpad eller Jämtland, önskar en bättre, anspråkslös flicka, 25 år. På lön fästes mindre afseende. Sökanden innehar f. d. n. sedan 1 1/2 år tillbaka dylik plats i Östergötland. Är kunnig i alla inomhus förefallande göromål, finare handarbeten m. m. Svar emotes tacksamt till »E. P. 1903», pr Söderköping.

En enkel, 18-årig flicka önskar plats i familj, som hjälp med barn eller biträda husmodern i förefallande göromål. Svar emotes tacksamt af »Anspråkslös», Malung.

Troende flicka önsk. pl. att gå frun tillh. Kunnig i enkl. matl., bakning, sömnad m. m. »Våren 1903», Kristinehamn p. r.

En ung, anspråkslös flicka önskar plats i enare familj att vara husmodern behjälplig med alla inom ett hus förefallande göromål, något kunnig i matlagning. Svar emotes tacksamt till »S. R.», Halmstad p. r.

En gladlynt flicka, som genomgått högre läroverk och handelsskola, önskar plats genast. Kontorsvan. Goda ref. Svar till »Bra handstil», Iduns exp.

En flicka önskar plats i familj, för att lära matlagning och deltaga i alla inomhus förefallande göromål. Svar utbedes till »M 22 år», Landskrona.

Ett anspråkslöst, medelålders fruntimmer önskar nu genast plats hos äldre dam, som hjälp och sällskap, eller i brist därpå att gå frun tillhanda; har i flera år haft dylik plats. Hufvudsakligen önskas ett godt bemötande. Goda betyg. Svar till »Villig 1903», Iduns exp.

En ung flicka önskar komma i ett godt och trefligt hem, hållt där ungdom finnes, för att få vara frun behjälplig i allt hvad som inom hemmet förekommer. Är kunnig i musik, lina-sömnad samt finare handarbeten. Villig att betala något för sig. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem 20 år», Iduns exp.

En 26-årig norrländska önskar få komma uti prästgård eller annat större hus, hållt i småstad eller folkrik trakt, för att hjälpa till vid hushålls skötsel och få anses som medlem af familjen. Är villig betala 200 kr. Svar till »26 år», Iduns exp.

En ung flicka

önskar komma i ett godt och trefligt hem, hållt där ungdom finnes, för att få vara frun behjälplig i allt hvad som inom hemmet förekommer. Är kunnig i musik, lina-sömnad samt finare handarbeten. Villig att betala något för sig. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem 20 år», Iduns exp.

En 26-årig norrländska önskar få komma uti prästgård eller annat större hus, hållt i småstad eller folkrik trakt, för att hjälpa till vid hushålls skötsel och få anses som medlem af familjen. Är villig betala 200 kr. Svar till »26 år», Iduns exp.

Isle of Wight. Charming, sea-side home offered to young ladies wishing to learn English. Rapid progress. Swedish reference. Terms from £ 4 per month.

Miss Garrish L. L. A., Springfield, Sandown.

För att lära hushåll önskar en ung flicka inackordering i bildad familj, med trefligt umgänge. Större landegendom, där ungdom finnes, föredrages. Svar till »19 år», Veddigge p. r.

Utmärkt godt hem för en inackorderad. Härlig skogs- och hafsluft. Svar till »Prästgård 60», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

Ung, förlovad flicka önskar komma i familj för att deltaga i alla hushållsgöromål. Villig betala 30 å 50 kr. pr månad. Norra Inackord.-Byrån, Mästersamuelsgat. 62, Stockholm.

En vacker, hälsosam trakt af Småland, in till vattendrag, 5 minuters väg till järnväg, finnes inackordering för tvåne damer, som vilja dela samma rum. Pianino finnes samt tillfälle till varma bad. Inga bröst-klena emottagas. Svar märkt »I Småland», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

Inackordering i ung privat engelsk familj. Moderata villkor. Referenser. Hälsosamt läge. Svar på engelska till Mrs Mac Farlane, 191 Amesbury Avenue, Streatham Hill, London S. W. eller på svenska till »I. E.», Nordiska Annonbyrån, Göteborg.

En kvinnlig alkoholist erhåller inackordering och god vård efter bepröfvad kurett i familj på landet. Erfaren examinerad sjuksköterska finnes. Naturskönt trakt, hög luft. Fina referenser. Närmare upplysningar lämnas af fru Nina Wennberg, Agnhammar, Grums.

En ung flicka

från ett godt och välutrustadt hem önskar blifva upptagen i ett lugnt och bildadt hem i Stockholm under c:a 3 å 4 månader fr. o. m. början af mars, hållt där det finnes ett eller två barn, hvilka hon kan vara behjälplig med undervisning, eller hos en änka med barn. Honorar kan gifvas. Närmare genom korrespondens eller muntligt. Biljett märkt »Ung dam» till A. B. Annon- & Reklambyrån, Stockholm, under loppet af 8 dagar.

Hos yngre officersfamilj i naturskönt, hälsosamt trakt af södra Östergötland motages inackordering af ung dam af god familj. Man hänvar sig till »Löjtnant R.», Ydre, p. r.

En stilla, allvarlig prästgård i naturskönt trakt af Värmland erhålles inackordering för ett par unga flickor, som vilja ha frisk landluft, öfva sig i hushållsgöromål, väfnad, musik m. m. Pris 40 kr. pr månad. Konfirmander mottagas för 50 kr. pr månad. Vidare meddelar komminister M. Ehrling, Storsörborg, Edane.

A Charming Home erbjudes unga damer, som önska fullborda sin uppfostran, i en naturskönt trakt af England. Många fördelar. Moderata villkor. Mrs Nordenson, Welcome, Västerås, lämnar närmare upplysningar.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Sparkasseräkning
4 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4, Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

OBS!
Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Paris 1902 var
VADEMECUM
det enda, som erhöill högsta pris, *Guldmedalj*, i sin egenskap af «antiseptiskt munvatten».

Gamla Våffelbruket,
Drottningg. 75, Etabl. 1842,
rekommenderar sina erkändt goda Våfflor (serveras varma hela dagen).
Godt bryggt kaffe. Smörgåsar, öl, vin, porter m. m.
Våfflor till afhämtning å 5 st.
Allm. Telefon 102 39.

Praktisk trädgårdsskola för kvinnor
börjar 4:de sommarkursen 1 april. Elever mottagas ur alla samhällsklasser.
Kurser i konservering af frukt och grönsaker samt i matlagning äro förenade med trädgårdskursen.
Blekinge läns hushållningssällskap har anslagit medel till 3 frielevsplatser för allmogeflickor från Blekinge.
Prospekt sändes på begäran af
Fröken I. Schmidt, Karlshamn.

LEA OCH PERRINS' WORCESTERSHIRE SÅS
är den ursprungliga och äkta, och tillverkad efter dit ursprungliga receptet. Begär och mottag endast LEA & PERRINS' SÅS, hvilken är känd såsom den bästa för Fish, Kött, Saser, Vildt och Soppor.
Undvik underhaltiga efterapningar.
Till salu en gros hos egaren, Worcester; Crosse & Blackwell, Lim'ed, London; och export delikatess-handlare.

Göteborgs Enskilda Bank
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Sydsvenska
Kredit-Aktie-Bolaget,
Stockholm, 17 Fredsgatan 17
Afdelningskontor Götg. 31.
(Fonder kr. 6,765,000.)
Deposition ..... 4 %
Sparkasseräkning ..... 4 %
Upp- & Afskrifning ..... 2 %
Kassafack å 15, 20 och 25 kr.

Hernösands Enskilda Bank,
Kungsträdgårdsgatan 16.
Sparkasseräkning.
Kassafack 15 kr. för år.
Notariatafdelning.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank,
Hufvudkontor: Regeringsgat. 8,
Afdelningskontor: Hötorget 8.
Högsta depositionsränta ... 4 1/2 %
Sparkasseränta ..... 4 %
Checkräkningsränta ..... 2 %
Kreditivränta ..... 5 %
Utländskt mynt köpes och säljes.
Resekreditiv utfärdas. Notariatafdelning. Förvaringsfack.

Ledolintvål
Neutral fri från kemiska remedel.
Förordad af hrr läkare.
Ledolintvål tillhandahålls i parfym-, specceri- och färgaffärer.
TEKN. FABR. »LEDOLIN»,
— STOCKHOLM. —
Bländhvit och mjuk hy
erhålls genom att använda

Svenska Lifförsäkringsbolaget
— Försäkringsägarnes eget bolag. —
STOCKHOLM.

Svenska Lif, Skandinaviens största ömsesidiga försäkringsbolag, mottog under år 1902 ansökningar för tillsammans
13,270,412 kr.,
däraf styrelsen beviljat en försäkringssumma af
12,434,408 kr.

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36.
Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag
etableradt i Stockholm 1880.
Rikstelefon 1 79, 66 10.

1:a Anthracit.
Hushållskol. Cokes. Briketter.
NATIONALDRÄKTER — MASKERADDRÄKTER
för såväl herrar som damer finnas på lager. Beställningar emottagas.
AUGUSTA ISACKSON,
Södra Långgatan 20, Kalmar. Rikstelefon.

Läs
veckans nummer af
PUCK
som bland annat innehåller:
Politisk sport i Norge, af Edv. Forsström. Från generalkonsulns bal, af V. Andrén. Från de 112-dagarne, af P:son. Käserier, visor, teckningar af Rataplan, Hampus, Stangenberg, Ringnér, Nehrman och Lange.

Sommarbostad.
Vid Rönninge järnvägsstation finnes att hyra en särdeles vackert och väl belägen möblerad våning om 3 rum, jungfrukammare och kök, skänkrum, skafferier och källare, passande för liten familj. Stor, öppen veranda. Frisk luft och härlig natur. Mjök, is och ved på stället. Bageri och handelsbod 2 min., järnvägsstation och post 4 min. Afloppsledning i köket.
Allm. Tel. Rönninge nr 10.

Se nedanstående erkännande!
»Allenburys» Malted Food Nr 3 har af mig under ett halft års tid blifvit användt i flera fall af konvalescens, blodbrist och allmän kraftlöshet och därvid visat sig vara ett synnerligen kraftigt näringsmedel, som de sjuka haft stort gagn af och utan undantag haft lätt att fördraga, intygas.
Norrköping Kneippbadet d. 15 jan. 1901.
Johan O. A. Bergqvist.
Överläkare vid Kneippbadet.
Då priset på dessa food är dubbelt så billigt som andra foodsorter inses lätt fördelen af att använda endast »Allenburys» food. Säljes på apoteken samt i delikatessaffärerna. I parti genom A. W. Heland, Rikstelefon 11 91, Norrköping och Adolf Ahlgren, Geste.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöble mang utföras i alla olika variationer efter order.
der. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från *Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm.* (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Stlm.)

Agra Mejeri-Margarin
är
finaste märket.

Väfkurs i Örebro.
Med anledning af statsanslag gifves en 3 mån. kurs i väfnad och spånad (fri undervisning för 10 elever) 16 febr.—16 maj. Ansökningar sändas till undertecknad fortast möjligt. Några bildade elever erhålla inackordering hos
NINA von ENGSTRÖM.

Helt år Kr. 2: 20 **Elegantare och smakfullare** **Halft år Kr. 1: 20**
än någonsin, i helt ny utstyrel, utkommer Iduns Modetidning år 1903 med två nummer i månaden, hvart och ett med dagens nyaste moder från Paris, London, Wien och Newyork, tryckta på tjockt och fint illustrationspapper. Dessutom en serie afbildningar af våra vackra svenska folkdräkter.
IDUNS MODETIDNING
Då den därtill erhålles till det otroligt billiga priset af kr. 2: 20 för helt år eller kr. 1: 20 för halft år å närmaste postanstalt genom prenumeration, eller 10 öre pr nummer hos alla våra kommissionärer samt tillhandahåller tillklippta, fullt korrekta mönster till ett mycket billigt pris, finnes det helt visst ingen praktisk husmor, än mindre någon sömmerska, som undrlåter att på prof prenumerera på
IDUNS MODETIDNING för år 1903.
Halft år Kr. 1: 20 **Helt år Kr. 2: 20**

Kvinnans Rådgifvare!
En kortfattad, oundgänglig handbok i populär hälsovård för
Flickor, hustrur och mödrar.
Af O. H. D.
Varmt förordad af Med. Dr Anton Nyström.
Med ett särskildt kapitel om **spåda barns vård.**
Enda billiga och dock fullständiga arbete på området!
En nätt volym på öfver 200 täta sidor för endast **Kr. 1: 75 i hvarje bokhandel**, eller mot ins. af beloppet per postanvisning eller i frimärken till **A.-B. Varias Boktryckeri, Stockholm.**
En bok, som ingen kvinna kan undvara!

Banyuls Trilles.
Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.
Läs och märk!
Af alla ekmöbler fås de bästa från **Ekmöbelfabriken i Nyköping.** Begär priskurant.
Vy- och genrebrefkort,
100 olika, erhållas omg. mot insändande af kr. 1,65 till **John Fröberg, Finspong.**